

PONUĐA AMSTERDAMA U PROGRAMIMA TURISTIČKIH AGENCIJA U GRADU ZAGREBU

Divjak, Leon

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:775263>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA
POSLOVNI ODJEL

Leon Divjak

PONUĐA AMSTERDAMA U PROGRAMIMA TURISTIČKIH
AGENCIJA U GRADU ZAGREBU

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2022.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA
POSLOVNI ODJEL

Leon Divjak

PONUDA AMSTERDAMA U PROGRAMIMA TURISTIČKIH
AGENCIJA U GRADU ZAGREBU
OFFER OF AMSTERDAM TOURIST AGENCY PACKAGES IN
ZAGREB

ZAVRŠNI RAD

Mentor: dr. sc. Silvija Vitner Marković, prof. v. š.

Matični broj studenta: 0618618069

Kolegij: Poslovanje turističkih agencija

Karlovac, 2022.

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je Ponuda Amsterdama u programima turističkih agencija u gradu Zagrebu. Početak rada odnosi se na turističke agencije – definiranje samog pojma, zadataka i funkcija, podjela turističkih agencija te turističkog paket aranžmana i njegovih vrsta. Nadalje je obrađen grad Amsterdam koji spada među najposjećenije gradove u Europi. Prikazani su osnovni podaci o gradu, njegova povijest te najpoznatije i najposjećenije turističke znamenitosti koje su razlog dolaska velikog broja turista svake godine. Prikazana je ponuda Amsterdama na primjeru organiziranog putovanja od strane odabranih turističkih agencija u gradu Zagrebu. Turistički paket aranžmani razlikuju se prema određenim komponentama – način prijevoza, cijena, dodatni sadržaji te su uspoređeni prema definiranim kriterijima.

Ključne riječi: Amsterdam, turistička agencija, turistički paket aranžman, Zagreb

SUMMARY

The topic of this final paper is offer of Amsterdam in tourist agency packages in Zagreb. The beginning refers to definition of travel agencies, its tasks and functions, division of travel agencies, tourist package arrangement and its types. Moving on to the city of Amsterdam, which is one of the most visited cities in Europe. The things presented are basic informations about the city, history, most visited and most popular tourist attractions – reason for the arrival of a large number of tourists every year. Offer of Amsterdam is presented through the example of organized travel by selected travel agencies in Zagreb – Integral Zagreb d.o.o., Mondo travel, Global travel and Putolovac. Package travel arrangements are distinguished by certain components – way of transportation, price, additional features and they are compared according to defined criteria.

Key words: Amsterdam, tourist agency, package travel arrangement, Zagreb

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja podataka.....	1
1.3. Struktura rada.....	1
2. TURISTIČKE AGENCIJE.....	2
2.1. Pojam i zakonska regulativa turističkih agencija.....	2
2.2. Zadaci i funkcije turističkih agencija.....	2
2.3. Vrste i podjela turističkih agencija.....	5
2.4. Nastanak turističkih agencija.....	7
2.5. Turističke agencije u Hrvatskoj.....	8
3. TURISTIČKI PAKET ARANŽMAN.....	13
3.1. Pojam turističkog paket aranžmana.....	13
3.2. Vrste turističkih paket aranžmana.....	13
4. GRAD AMSTERDAM.....	14
4.1. Opći podaci.....	14
4.2. Povijest Amsterdama.....	15
4.3. Turističke atrakcije Amsterdama.....	16
4.3.1. Kanali i plovni putovi.....	16
4.3.2. Rijksmuseum – Državni muzej u Amsterdamu.....	18
4.3.3. Van Goghov muzej.....	19
4.3.4. Trg Dam.....	20
4.3.5. Oude Kerk – Stara crkva.....	21
4.3.6. Kuća Anne Frank.....	22
4.3.7. Vondelpark.....	23

4.3.8. Kraljevska palača.....	24
4.3.9. Hortus botanicus – botanički vrt.....	25
5. AMSTERDAM U PONUDI ODABRANIH TURISTIČKIH AGENCIJA GRADA ZAGREBA.....	26
5.1. Integral Zagreb d.o.o.....	26
5.2. Mondo Travel.....	28
5.3. Global Travel.....	30
5.4. Putolovac.....	33
5.5. Usporedba turističkih paket aranžmana za Amsterdam u organizaciji odabranih turističkih agencija grada Zagreba.....	35
6. ZAKLJUČAK.....	37
POPIS LITERATURE.....	38
POPIS ILUSTRACIJA.....	39

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je prikaz turističkih paket aranžmana za Amsterdam u programima odabranih turističkih agencija u gradu Zagrebu. Cilj ovog rada je objasniti pojam turističkih agencija, način poslovanja, zadatke i funkcije, definirati glavne karakteristike turističkih paket aranžmana te ih prikazati i usporediti na primjerima odabranih turističkih agencija grada Zagreba.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja podataka

Izvori podataka koji su korišteni za izradu ovog završnog rada su stručne knjige i publikacije iz područja posredništva u turizmu. Tijekom izrade rada koristile su se metoda kompilacije, metoda analize i sinteze, deskriptivna metoda, metoda komparacije. Podaci su prikupljeni metodom istraživanja za stolom.

1.3. Struktura rada

Sadržaj rada podijeljen je u 6 poglavlja. U prvom se govori o predmetu i cilju rada, izvorima podataka i metodama obrade podataka te o strukturi rada. U drugom poglavlju objašnjen je pojam turističkih agencija, zadaci i funkcije, podjela i vrste te nastanak turističkih agencija. U trećem poglavlju definiran je turistički paket aranžman i njegove vrste. Četvrto poglavlje govori o turizmu grada Amsterdama i najvažnijim turističkim atrakcijama. U petom poglavlju se analizira ponuda Amsterdama u programima odabranih turističkih agencija. Šesto poglavlje prikazuje zaključnu misao ovog rada.

2. TURISTIČKE AGENCIJE

2.1. Pojam i zakonska regulativa turističkih agencija

Prije samo definiranja pojma turističke agencije, prva stvar koju možemo konstatirati je ta da je turistička agencija uvijek orijentirana prema turističkom tržištu i čvrsto povezana sa njime te je turizam djelomično uvjetovan njihovim radom. Dakle, iz toga se može zaključiti da su agencije jedne od izraženijih stvaratelja odnosa u turizmu, a bit njihovog opstanka i funkcioniranja proizlazi iz pružanja raznih turističkih usluga potrošačima u turizmu. Zakonom o pružanju usluga u turizmu, turistička agencija definirana je kao trgovačko društvo, obrtnik ili njihova organizacijska jedinica, koja može pružati usluge kao trgovac, organizator ili prodavatelj u smislu ovog Zakona te organizirati, posredovati ili pružati druge usluge vezane uz putovanje i boravak turista.¹ Mnogi strani i domaći autori definiraju pojam turističkih agencija na drugačije načine. Prema slovenskom ekonomistu i turističkom djelatniku Janezu Planini, turističke agencije su vrsta privrednih organizacija koje djeluju u području turizma. Poznati njemački teoretičari turizma Heinz Klatt i Jurgen Fischer, koji se posebno bave problematikom turističkih agencija, definirali su agenciju kao ono poduzeće koje usluge trećih poduzeća, koje su potrebne za putovanje i boravak, posreduje turistima ili te usluge nudi u posebnim kombinacijama kao nove "vlastite usluge". Ta definicija se smatra jednom od najuspješnijih definicija turističkih agencija. Analizom svih navedenih definicija, možemo utvrditi da je turistička agencija organizacija kojoj je osnovna zadaća organiziranje i prodaja boravka i putovanja te pružanje ostalih usluga svim sudionicima turističkog prometa²

2.2. Zadaci i funkcije turističkih agencija

Turističke agencije na tržištu imaju povlašten položaj. One imaju direktan utjecaj na kreiranje kapaciteta i sadržaja ponude u turizmu, odgovorne su za izgradnju istih, određuju prijevozna sredstva kojima će se turisti i ostale osobe koje putuju koristiti, imaju utjecaj prilikom formiranja cijene, te istovremeno imaju utjecaj na kreiranje želja, potreba, ukusa i motiva turistički ciljane skupine. Predmet agencijskog poslovanja su dakako usluge, a to su one koje

¹ Zakon o pružanju usluga u turizmu, Narodne novine br. 130/17, 25/19, 98/19, 42/20, 70/21

² Vukonić, B., Keča, K., Pukšar, I., Turističke agencije, VPŠ Libertas, Zagreb, 2015., str. 33

se odnose na zadovoljavanje turističkih potreba i ostalih sudionika na putovanju. Broj pojedinačnih usluga koje turističke agencije nude je jako velik, a tu spadaju:

- Organizacija izleta i putovanja za inozemne i domaće turiste u inozemstvu i u zemlji
- Organizacija godišnjih odmora za inozemne i domaće turiste
- Organiziranje posjeta zabavnim, sportskim, kulturnim i privrednim priredbama i manifestacijama
- Organizacija stručnih, studijskih i poslovnih putovanja u inozemstvu i u zemlji
- Organizacija razgledavanja znamenitosti vezanih za turizam
- Organizacija službe predstavnika, transfera, vodiča, turističkih i drugih putnih informacija te službe asistencije
- Posredovanje prilikom nabave viza, putnih isprava i putnih dokumenata
- Prodaja karata u prijevozu putnika (odnosi se na sve vrste prometa)
- Najam osobnih prijevoznih sredstava
- Posredovanje prilikom iznajmljivanja prijevoznih sredstava
- Organizacija prehrane i smještaja i svim objektima u ugostiteljstvu u inozemstvu i zemlji
- Prodaja ulaznica za manifestacije
- Organizacija pohađanja škole jedrenja, skijanja na snijegu i vodi, jahanja itd.
- Organizacija ribolovnih i lovnih aktivnosti za inozemne i domaće turiste
- Posredovanje prilikom osiguravanja turista i putnika te njihovih osobnih vozila i prtljage
- Iznajmljivanje i nabava sportske i turističke opreme
- Izdavanje monografija, vodiča, fotografija itd.
- Organizacija službe čuvanja plovila i vozila.³

Svi navedeni poslovi i usluge turističkih agencija mogu se također u 4 osnovne skupine:

- Usluge s područja transporta putnika, u koje spada i prodaja različitih karata za sve oblike prijevoza
- Usluge s područja hotelijerstva i ugostiteljstva, spadaju sve vrste usluga izvan stalnog boravišnog mjesta putnika ili turista
- Usluge aranžmana u turizmu, prilikom kojih turistička agencija kreira svoj proizvod u punom smislu riječi, dajući svom klijentu sveobuhvatni zbir usluga

³ Vukonić, B., Keča, K., Pukšar, I., Turističke agencije, VPŠ Libertas, Zagreb, 2015., str. 36.

- Ostale usluge, u koje spadaju primjerice prodaja karata za razne manifestacije, trgovačke robe, posredovanje prilikom nabave putovnica i viza, poslovi mjenjačnica i banaka te čuvanje prtljage.⁴

Činjenica da agencije na turističkom tržištu u velikom dijelu svojeg poslovanja imaju ulogu posrednika omogućuje nam da pomoću određenih zadataka odnosno sadržaja i obilježja tih zadataka koje obavlja, odredimo uloge u kojima se turistička agencija pojavljuje:

- Uloga promotora – funkcija promocije
- Uloga savjetnika – funkcija davanja savjeta i informacija
- Uloga organizatora – funkcija organiziranja
- Uloga posrednika – funkcija posredovanja.⁵

Turističke agencije koriste promociju ili oglašavanje s ciljem poboljšanja rezultata prodaje njihovih usluga. Način kojim to žele postići je uglavnom korištenjem promotivnih materijala. Uz promotivne materijale, agencije se služe i informacijama raznih turističkih organizacija i ustanova, vlastitom dokumentacijom, voznim redovima, obavijestima i biltenima. Ova funkcija se pojavljuje u 2 oblika: izravnom komercijalnom promidžbenom porukom koju agencija distribuira dostupnim kanalima i različitim promidžbenim medijima te propagiranjem turizma kao pojave i fenomena, u čemu je komercijalna poruka manje zastupljena.

Funkcija davanja savjeta i informacija je među najstarijim funkcijama agencija u turizmu. Usluga za klijenta koji je zatražio informaciju je neobvezna i uglavnom besplatna. Ona uključuje besplatne turističke informacije te informacije i savjete iz područja hotelijerstva, putničkog prometa, ugostiteljstva, informacije o prirodnim i antropogenim atrakcijama i drugim zanimljivostima, informacije s područja deviznih propisa i propisa o vizama i putovnicama te o kulturnim, povijesnim, zabavnim i drugim manifestacijama određenih turističkih destinacija i odredišta. Način pružanja ove usluge je uglavnom usmeno, odnosno razgovorom sa klijentom u poslovnici, e-mailom ili telefonom.

⁴ Ibid., str.37.

⁵ Ibid., str 38.

Jedna od važnijih funkcija u poslovanju turističkih agencija je organizacijska. Ona je omogućila turističkim agencijama da naprave prilagodbu na veliki rast kretanja turista te da na tržištu budu jedni od organizatora putovanja. Kroz ovu funkciju turističke agencije su uvidjele budućnost svoga poslovanja koje obuhvaća pružanje kompleksnih usluga i turističkih aranžmana za svoj račun, u svoje ime i u svojoj izvedbi djelomično ili potpuno.

Za ukupnost poslovanja agencije od izrazite važnosti je posrednička funkcija. To je osnovna tj. primarna funkcija turističkih agencija. Može se reći da ona predstavlja povezanost između turističke ponude i turističke potražnje. Na ovu funkciju nadovezuju se razni poslovi koje agencija pruža, a to su: prodaja ulaznica za razne manifestacije, muzeje, izložbe itd., prikupljanje putnih isprava (vize), prikupljanje osiguranja za nesretne događaje na putovanju, prodaja isprava za transport turista, prodaja artikala potrebnih na turističkom putovanju (razglednice, suveniri itd.), osiguravanje usluge prehrane i smještaja putem rezervacija od subjekata u turističkom odredištu, poslovi vezani uz turistički platni promet, mjenjačka služba te prodaja ostalih usluga (npr. rent-a-car).⁶

2.3. Vrste i podjela turističkih agencija

Razvojem turizma i njegove ponude i potražnje, na tržištu se pojavio velik broj turističkih agencija podijeljenih prema slijedećim kriterijima:

- Prema karakteru poslovanja na tržištu postoje turističke agencije emitivnog i turističke agencije receptivnog karaktera. Ova podjela ima univerzalno značenje zbog toga što se u današnje vrijeme u turističkim zemljama govori o turističkim agencijama dijeleći ih isključivo prema karakteru poslovanja. Receptivno poslovanje turističke agencije obuhvaća sve njezine aktivnosti orijentirane na privlačenje turista iz inozemstva u receptivna turistička područja odnosno u državu gdje se nalazi sjedište određene agencije, gdje neposredno izvršava svoju aktivnost i turistima pruža razne usluge za vrijeme njihova boravka u ciljnom turističkom mjestu. Emitivno poslovanje turističke agencije obuhvaća aktivnosti turističke agencije orijentirane na animaciju potencijalnih domaćih turista da se priključe u aranžmane turističkih agencija koji uključuju boravak

⁶Ibid., str 39.

i putovanje u inozemstvo, gdje agencija obavlja svoju posredničku funkciju u sakupljanju raznih usluga za domaće turiste u inozemstvu.⁷

- Prema predmetu poslovanja razlikujemo:
 - Grosistička turistička agencija – na međunarodnom turističkom tržištu koristi se naziv „touroperator“. Ovaj tip turističke agencije bavi se organiziranjem putovanja, posebice paušalnih, izradbom programa za tu vrstu boravka i putovanja, zakupom smještajnih (hotelskih) i prijevoznih kapaciteta tako da „touroperator“ ne prodaje takva putovanja direktno korisnicima nego prenosi posao turističkim agencijama detaljističkog tipa.
 - Detaljistička turistička agencija – njihova aktivnost obuhvaća prodaju i promociju turističkih usluga proizašlih iz poslovanja i organiziranih od strane grosističkih turističkih agencija odnosno touroperatora.
 - Grosističko – detaljistička turistička agencija – to je najčešći oblik turističkih agencija na području Europe pa tako i u Hrvatskoj. Na tržištu funkcionira i kao prodavatelj i kao organizator turističkih usluga i to na način da direkcija i komercijalna služba agencije kreiraju program i organiziraju putovanje, a poslovnice iste turističke agencije ih prodaju svojim klijentima.⁸
- Prema prostornom obuhvatu razlikujemo:
 - Agencije regionalnog karaktera – posluju na uskom prostoru, najčešće je to regija ili grad
 - Agencije nacionalnog karaktera – bave se svim vrstama agencijskih poslova i posluju na području države
 - Agencije međunarodnog karaktera – posluju i na međunarodnom turističkom tržištu.⁹
- Prema organizacijskom sastavu razlikujemo:
 - Turističke agencije bez mreže poslovnica – to su agencije sa jednim prodajnim mjestom odnosno poslovnicom.
 - Turističke agencije sa razvijenom mrežom poslovnica – pomoću razvijene mreže poslovnica nastoje se povezati sa međunarodnim turističkim tržištem, karakterno podsjećaju na privredne organizacije.¹⁰

⁷ Vukonić, B., Keča, K., Pukšar, I., Turističke agencije, VPŠ Libertas, Zagreb, 2015., str.73.

⁸ Ibid., str 74.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid., str 75.

- Prema načinu pojavljivanja na turističkom tržištu razlikujemo:
 - Samostalne turističke agencije – funkcioniraju kao samostalne organizacije u turizmu
 - Zavisne turističke agencije – funkcioniraju u okviru djelovanja druge gospodarske organizacije.¹¹
- Prema kriteriju vlasništva sredstava razlikujemo:
 - Agencije u privatnom vlasništvu
 - Agencije u državnom vlasništvu.¹²

2.4. Nastanak turističkih agencija

Razvoj prometa u 19. stoljeću jedan je od glavnih preduvjeta ispunjenih za početak turističkih kretanja i turizma u svijetu, a samim time i početak nastanka gospodarskih organizacija tj. turističkih agencija. Još jedan važan preduvjet bio je stupanj razvoja čovječanstva. Ekonomski napredak omogućio je velikom broju stanovništva zadovoljavanje želja i potreba za putovanjem koje su ljudi oduvijek imali ali si to nisu mogli priuštiti. Nastanak turističkih agencija vezan je uz Thomasa Cooka koji je prvi razumio mogućnosti masovnog prijevoza u svijetu. Bio je tajnik saveza antialkoholičarskih društava i morao je organizirati godišnji kongres. Došao je na ideju da svi sudionici zajedno željeznicom putuju na kongres koji se odvijao u mjestu Leughborough koje je bilo povezano s Leicesterom, gradom gdje je Cook organizirao putovanje. Misleći da sam kongres neće privući veliki broj sudionika, Cook je rezervirao cijelu kompoziciju vlaka za sudionike, osigurao posluživanje popodnevnog engleskog čaja u skladu s tradicijom te računajući na atraktivnost željeznice htio privući što veći broj sudionika. 5.srpnja.1841. putovanje je ostvareno i taj datum se smatra kao dan prve organizirane i unaprijed isplanirane turističke akcije. Na putovanje se odazvalo 570 ljudi i to je potaknulo Cooka da organizira putničku agenciju „Cook“. Agencija je ubrzano napredovala. 1847. godine počela je prodaja željezničkih karti za kružna putovanja, u početku samo grupama a kasnije i zainteresiranim pojedincima. Od 1855. agencija je mogla prodavati željezničke karte za gotovo cijelu Europu i Sjedinjene Američke Države. Iduće godine dogodilo se prvo organizirano putovanje u Europu. U narednim godinama broj destinacija posjećenih u organizaciji njegove agencije bio je sve veći pa se tako mreža Cookovih agencija širila cijelim svijetom. Kasnije agencija mijenja naziv u „Cook and Son“ te zapošljava više od 1700 osoba. Thomas Cook umro je 1892. godine, a

¹¹ Ibid., str 77.

¹² Ibid., str 78.

tvrtka je bila u vlasništvu obitelji do 1931.. Danas se turistička agencija zove „Thos. Cook and Son“ i osnovana je 1924. godine. Sistematizacijom svih rezultata i uspjeha agencije možemo vidjeti njen utjecaj na daljnji razvoj putovanja i poslovanja turističkih agencija. Glavni čimbenici koji se smatraju temeljem agencijskog putovanja su:

- Pokazalo se što znači kada se veća skupina ljudi koja se nije poznavala okupi zbog organiziranog putovanja
- Putnik je mogao zadovoljiti sve svoje želje i potrebe vezane uz putovanje te je kupujući turistički aranžman agencije bio voljan platiti i određeni iznos
- Prvi put se upozorilo na mogućnosti koje za putnika i agenciju proizlaze iz spoznaje da se nudi usluga koja objedinjuje više pojedinačnih i različitih usluga.¹³

Kasnije je u svim zemljama Europe, poslovanje turističkih agencija u turizmu imalo iznimno brz razvoj. Osnivao se velik broj turističkih agencija među kojima su se razvili neki od najvećih giganta u tom području. Po tom pitanju prednjačila je Njemačka, ali i druge zemlje u Europi su imale svoje agencijske velikane. Na početku 20. stoljeća došlo je do razvoja i u zemljama izvan Europe. Počeli su se osnivati prvi putnički uredi tj. putničke agencije. To se prvenstveno događalo na područjima gdje su gospodarske veze s zemljama Europe bile snažnije. Iz tog razloga, ti prvi uredi su uglavnom bili predstavništva i poslovnice europskih turističkih agencija, posebice agencije „Cook“. Samostalan razvoj u tom na tom području imale su Sjedinjene Američke Države kod kojih je proces razvoja agencija bio sličan onome u Europi. Prva putnička agencija u SAD-u osnovana je samo desetak godina poslije Cookove agencije.¹⁴

2.5. Turističke agencije u Hrvatskoj

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku broj turističkih agencija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i njihovih poslovnica iznosio je 1167. Ukupan broj zaposlenih iznosio je 4363 od kojih je 3304 stalno zaposleno.

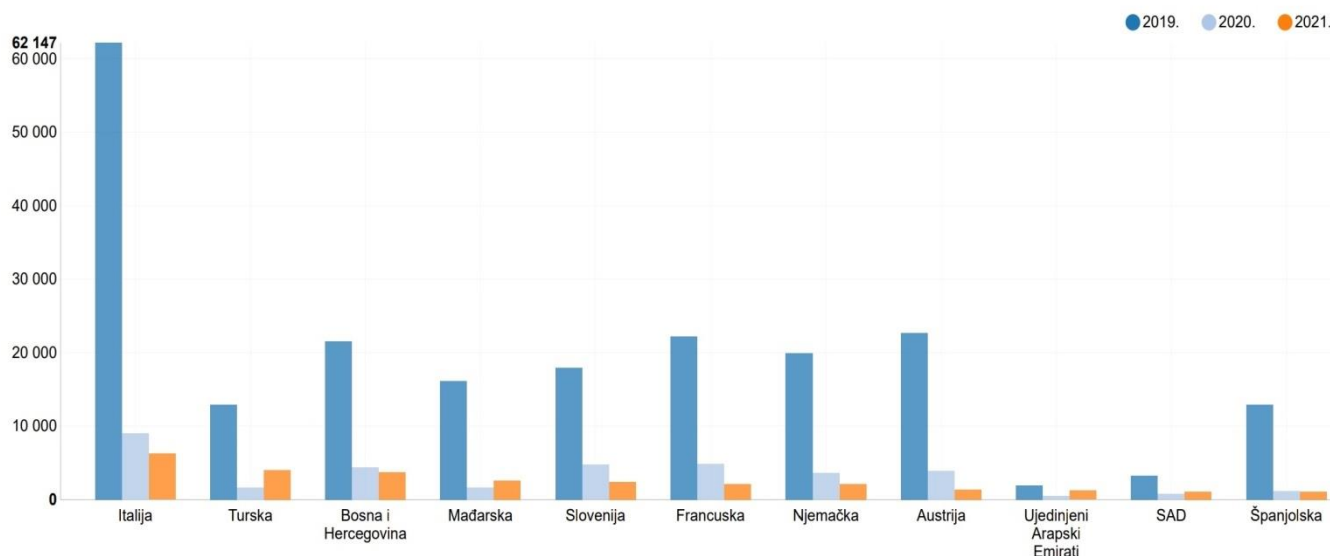
U 2021. godini u organizaciji turističkih agencija u Republici Hrvatskoj, domaći turisti najviše su putovali u Hrvatskoj. Njih 280 tisuća odlučilo se na višednevna putovanja u Hrvatskoj na kojima su ukupno ostvarili 1,1 milijun noćenja. U odnosu na prethodnu 2020. godinu, to je za

¹³ Ibid., str. 16. -19.

¹⁴ Ibid.

74.5% više domaćih turista i za 75% više ostvarenih noćenja. U usporedbi s 2019. godinom, broj domaćih turista na višednevnim putovanjima u Republici Hrvatskoj manji je za otprilike 26% dok je broj ostvarenih noćenja manji za 22%. U 2021. godini domaći turisti su na putovanjima u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih turističkih agencija u prosjeku ostvarivali 4 noćenja.¹⁵

Grafikon 1. Domaći turisti na višednevnim putovanjima prema zemlji posjeta u organizaciji hrvatskih turističkih agencija od 2019.-2021. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku,

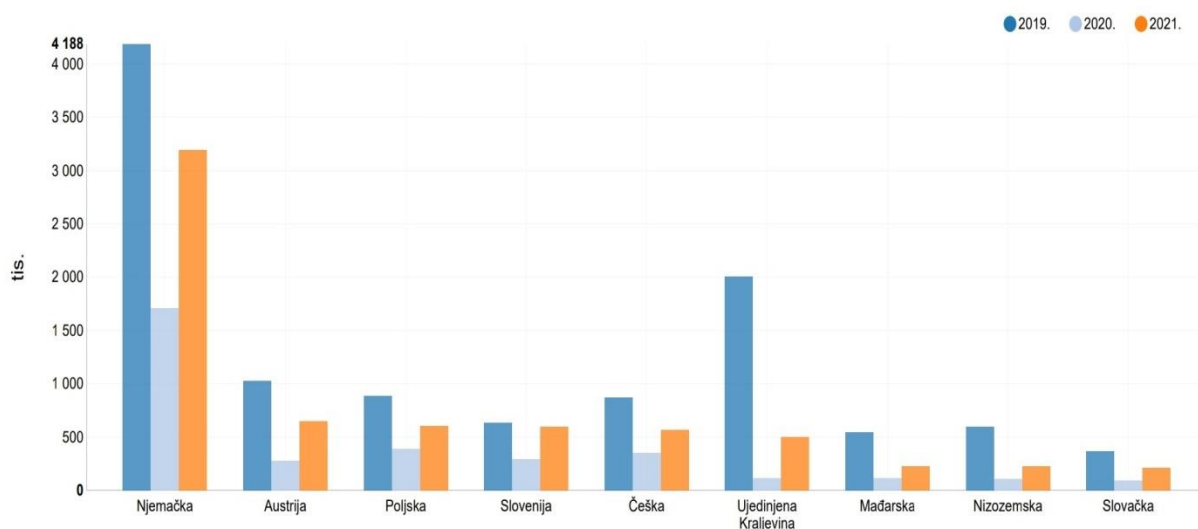
https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/220506_DZS_put_agenc_2021.pdf (14.8.2022)

Domaći turisti manje su putovali u strane zemlje u 2021. godini. U organizaciji turističkih agencija u Republici Hrvatskoj, njih 44 tisuće bilo je na višednevnim putovanjima izvan Hrvatske. Ukupno su ostvarili oko 172 tisuće noćenja. Najviše domaćih turista putovalo je u Italiju – 14,1% (6240), iduća su putovanja u Tursku – 9,1% (4039), Bosnu i Hercegovinu – 8,5% (3753), Mađarsku – 6,0% (2632), Sloveniju – 5,4% (2394), Francusku – 4,7% (2098), Njemačku – 4,7% (2086), Austriju – 3,0% (1333), Ujedinjene Arapske Emirate – 2,7% (1214), SAD – 2,4% (1083) te Španjolsku – 2,4% (1063). U usporedbi s prethodnom 2020. godinom to je za 15,6% manje turista i za 16,3% manje ostvarenih noćenja u stranim zemljama. U usporedbi s 2019. godinom broj domaćih turista u stranim zemljama manji je za 87%, a broj ostvarenih noćenja za 86,2%. Domaći turisti u stranim zemljama prosječno su ostvarivali 4 noćenja

¹⁵ Državni zavod za statistiku, dostupno na:

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/220506_DZS_put_agenc_2021.pdf (14.8.2022)

Grafikon 2. Noćenja stranih turista na višednevnim putovanjima u Hrvatskoj prema zemlji prebivališta u organizaciji hrvatskih turističkih agencija od 2019.-2021. godine

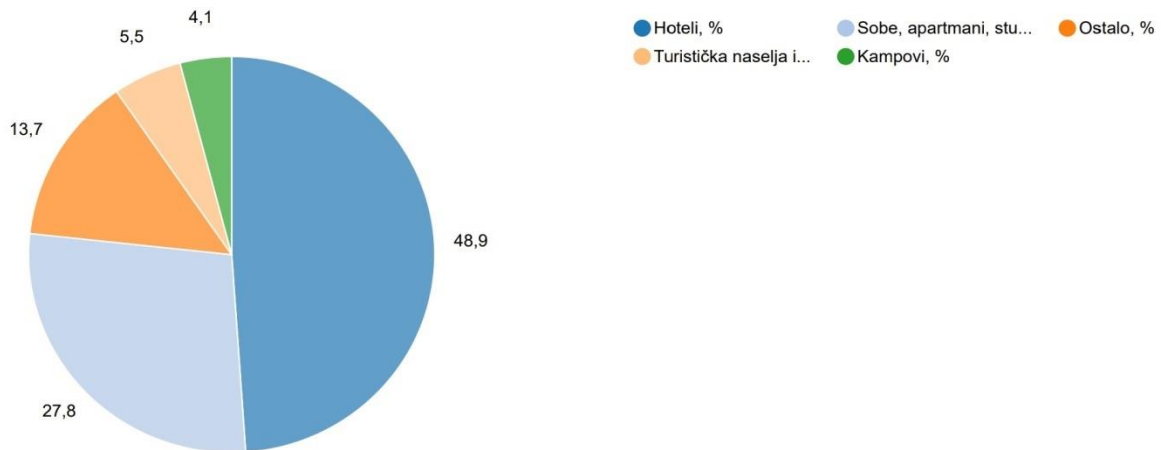

Izvor: Državni zavod za statistiku,

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/220506_DZS_put_agenc_2021.pdf (14.8.2022)

Turističke agencije u Republici Hrvatskoj u 2021. godini organizirale su višednevna putovanja u Hrvatskoj za 1,2 milijuna stranih turista koji su ukupno ostvarili 8,1 milijun noćenja. Zbog pandemije koronavirusa te brojke su prethodne godine bile puno manje. Popuštanjem epidemioloških mjera u svijetu i Republici Hrvatskoj u 2021. godini u organizaciji turističkih agencija u RH pristiglo je za 100,5% više stranih turista. Ukupno je ostvareno za 99,5% više noćenja. U usporedbi s 2019. godinom zabilježeno je za 54,9% manje dolazaka i za 49,9% manje ostvarenih noćenja stranih turista. Strani turisti u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih turističkih agencija prosječno su ostvarivali 7 noćenja. Najviše noćenja ostvareno je od strane turista iz Njemačke – 39,6% (3 195 658),. Idući su turisti iz Austrije – 8,0% (646 374), Poljske – 7,5% (603 860), Slovenije – 7,4% (600 065), Češke – 7,0% (564 745), Ujedinjene Kraljevine – 6,2% (503 229), Mađarske – 2,8% (227 100), Nizozemske – 2,8% (224 138), Slovačke – 2,6% (210 871) te Italije – 2,5% (199 646). U odnosu na prethodnu 2020. godinu sve te zemlje su zabilježile porast noćenja.

Grafikon 3. Struktura noćenja domaćih turista prema vrstama turističkih smještajnih objekata u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini

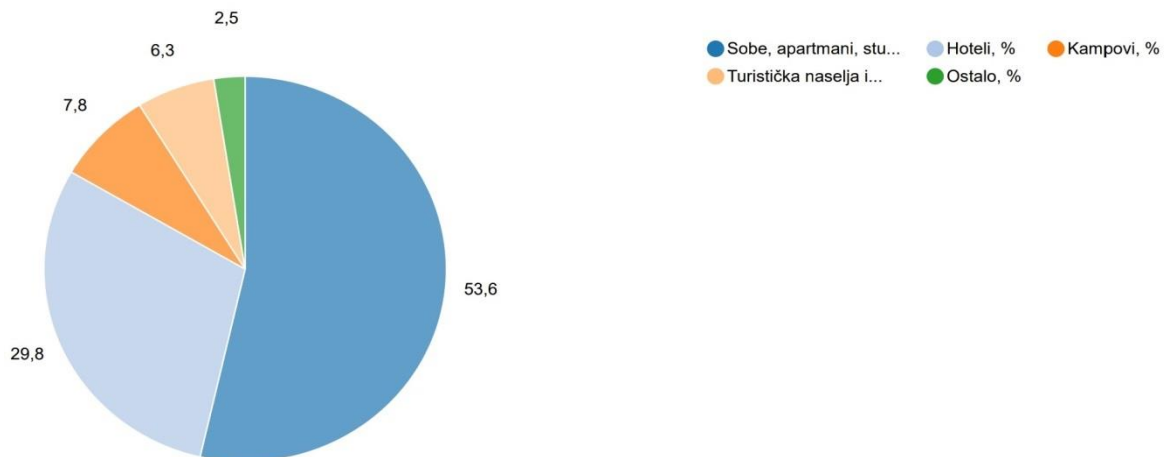

Izvor: Državni zavod za statistiku,

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/220506_DZS_put_agenc_2021.pdf (16.8.2022)

Domaći turisti u Hrvatskoj u organizaciji turističkih agencija u Republici Hrvatskoj ostvarili su najviše noćenja u hotelima, i to 531 tisuću, što je 48,9% od ukupnog broja ostvarenih noćenja. Nakon hotela slijede sobe, apartmani, studio-apartmani, kuće za odmor – 27,8% (301 865), ostali smještaj – 13,7% (148 735), turistička naselja i turistički apartmani – 5,5% (59 526) i kampovi – 4,1% (44 882).

Grafikon 4. Struktura noćenja stranih turista prema vrstama turističkih smještajnih objekata u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini

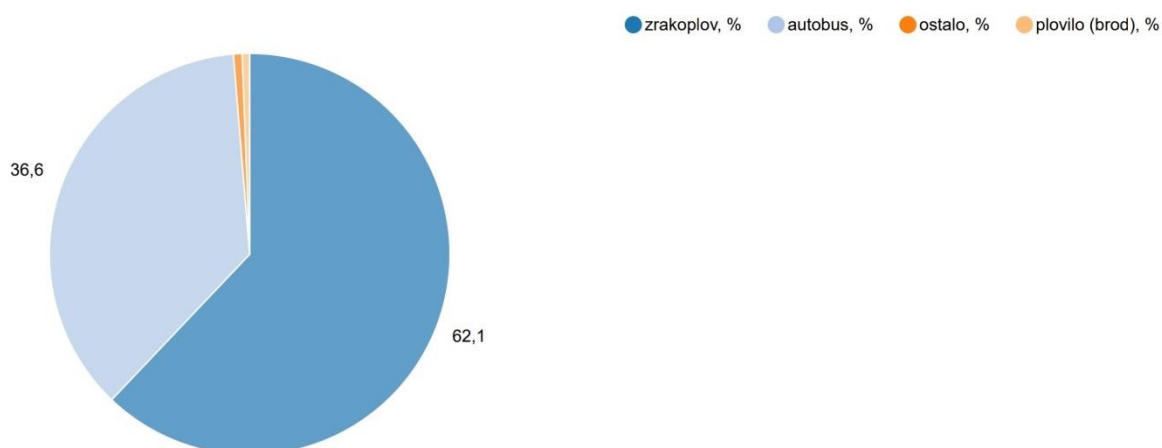

Izvor: Državni zavod za statistiku,

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/220506_DZS_put_agenc_2021.pdf (16.8.2022)

Strani turisti u Hrvatskoj u organizaciji turističkih agencija u Republici Hrvatskoj ostvarili su najviše noćenja u sobama, apartmanima, studio-apartmanima i kućama za odmor, i to 4,3 milijuna, što je 53,6% od ukupnog broja ostvarenih noćenja. Idući su hoteli - 29,8% (2 404 212), kampovi – 7,8% (632 795), turistička naselja i turistički apartmani – 6,3% (506 296) i ostali smještaj – 2,5% (204 337).

Grafikon 5. Struktura domaćih turista s obzirom na glavno prijevozno sredstvo kojim su putovali u stranu zemlju u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini

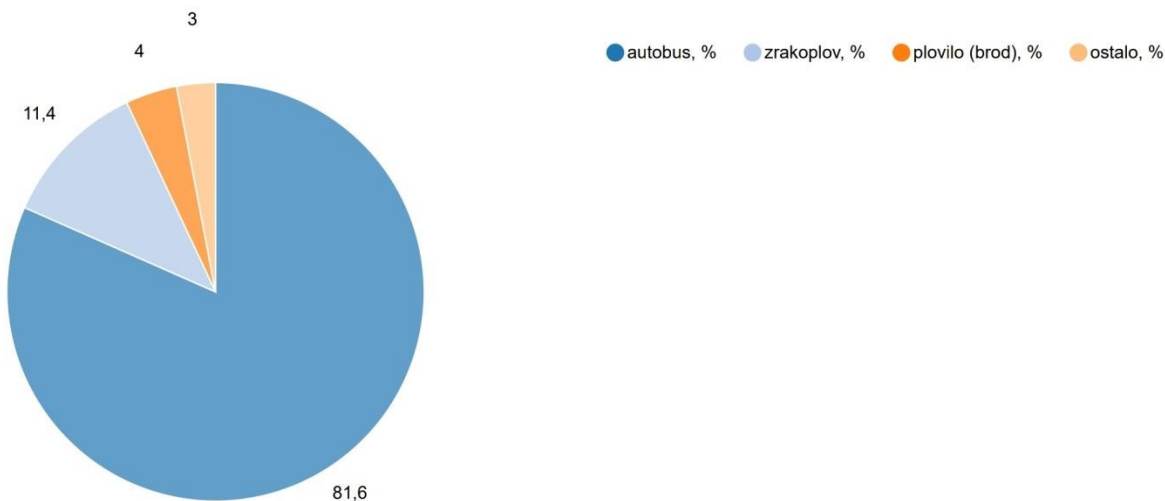

Izvor: Državni zavod za statistiku,

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/220506_DZS_put_agenc_2021.pdf (16.8.2022)

Domaći turisti u organizaciji turističkih agencija u Republici Hrvatskoj u strane zemlje su najviše putovali zrakoplovom – 62,1% (18 497). Slijede autobus – 36,6% (10 917), ostali prijevoz – 0,6% (207) i plovilo – 0,6% (185).

Grafikon 6. Struktura domaćih turista s obzirom na glavno prijevozno sredstvo kojim su putovali u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku,

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/220506_DZS_put_agenc_2021.pdf (16.8.2022)

Domaći turisti u organizaciji turističkih agencija u Republici Hrvatskoj po Hrvatskoj su najviše putovali autobusom – 81,6% (42 002). Slijede zrakoplov – 11,4% (5 875), plovilo – 4% (2 064) i ostali prijevoz – 3% (1 545).

3. TURISTIČKI PAKET ARANŽMAN

3.1. Pojam turističkog paket aranžmana

Pojam turistički paket-aranžman možemo najkraće opisati kao dvije ili više usluga koje su u vremenu i po sadržaju usklađene, a nude se potencijalnom turistu prema vlastitoj odluci agencije ili na traženje klijenta, kojima on (turist) zadovoljava djelomično ili potpuno svoju turističku potrebu. Glavno obilježje turističkih paket aranžmana je da se usluge koje su uključene u njega moraju pružiti tijekom jednog putovanja, trebaju biti usklađene s vremenom, trebaju se pružiti pod jednakim uvjetima te trebaju imati jedinstvenu cijenu. Radi takvog specifičnog načina kreiranja cijene, još se naziva i paušalni aranžman. Dakle pod pojmom paket aranžmana podrazumijevamo već određen paket koji se sastoji od najmanje dvije pojedinačne usluge (tu spadaju prijevoz, smještaj ili ostale turističke usluge) koje se nude po prodajnoj cijeni koja obuhvaća različite usluge koje se provode u razdoblju duljem od 24 sata ili obuhvaćaju smještaj i noćenje.¹⁶

3.2. Vrste turističkih paket aranžmana

Osnovna podjela turističkih aranžmana je na domaće i inozemne, to je podjela prema prostoru. U domaće spadaju svi aranžmani turističke agencije koja se nalazi u Hrvatskoj. U inozemne spadaju svi aranžmani kod kojih je turističko odredište korisnika u inozemstvu. Prema vrsti usluge, aranžmani se dijele na emitivne i receptivne. Emitivni turistički aranžmani obuhvaćaju putovanja turista koji svoje potrebe žele zadovoljiti u odredištima izvan mjesta stalnog boravka. Receptivni aranžmani se ostvaruju u odredištu u kojem turist boravi. Prema kriteriju krajnjeg korisnika razlikujemo individualne i skupne aranžmane turističkih agencija. Prema nastanku turističkog aranžmana dijele se na naručene aranžmane – agencije ih kreiraju prema željama svojih korisnika, te raspisane aranžmane – agencije ih kreiraju prema osobnim željama.¹⁷

¹⁶ Vukonić, B., Keča, K., Pukšar, I., Turističke agencije, VPŠ Libertas, Zagreb, 2015., str. 97.

¹⁷ Ibid., str. 109.

4. GRAD AMSTERDAM

4.1. Opći podaci

Amsterdam je glavni grad Nizozemske, a ujedno i najveći grad. Nalazi se u zapadnom dijelu Nizozemske te je smješten na ušću kanala kroz koji rijeka Amstela protječe u zaljev IJsselmeeru. Amsterdam je povezan sa Sjevernim morem te se smatra jednom od najprometnijih morskih luka u Europi po tonama tereta. Glavno je gospodarsko, trgovačko i kulturno središte Nizozemske. U gradu živi oko 780 tisuća stanovnika, a na širem gradskom području nešto više od milijun i pol. Većini turista grad je poznat po svojim povijesnim znamenitostima, zbirkama, muzejima i starom gradskom jezgrom koja je do danas jako dobro očuvana. Gradska jezgra je podijeljena na 90 mostom međusobno povezanih “otoka“. Na području grada ima ukupno oko 1300 mostova i vijadukata. Glavno obilježje novijeg dijela grada koji se nalazi uz povijesnu jezgru su široke ulice. Industrijske zone nalazi se uglavnom u okolnom tj. vanjskom pojasu grada i tu spadaju tvornice drvnih, prehrambenih i kemijskih proizvoda, tvornice automobila, naftne rafinerije, željezare i brodogradilišta. Površina grada iznosi oko 165km². Glavna gospodarska djelatnost u Amsterdamu je turizam, u kojem godišnje grad ostvari oko 20 milijuna noćenja. Većina gosti posjećuje Amsterdam u pravilu zbog odmora, kulture, manifestacija, bogate povijesti i velikog broja znamenitosti. Međutim, mnogi posjetitelji dolaze i zbog poslovnih obaveza i konferencija, i to u poznati kongresni centar RAI. S obzirom da površina grada nije pretjerano velika u usporedbi s određenim svjetskim turističkim odredištima, u jednom danu moguće je obići brojna mjesta i znamenitosti pa su jednodnevni izleti postali jako popularni zadnjih godina.¹⁸

Slika 1. Amsterdam na karti

Izvor: <https://www.google.com/maps> (14.3.2022)

¹⁸ Duncan, F., Amsterdam, Mozaik knjiga, Zagreb, 2011. str. 15.-17.

Slika 2. Amsterdam

Izvor: <https://www.croatiaairlines.com/hr/ponude/Povoljni-letovi-za-Amsterdam> (14.3.2022)

4.2. Povijest Amsterdama

Naziv "Amsterdam" se prvi put spominje u ispravi 27. listopada 1275. godine, kada su stanovnici koji su gradili most i branu na rijeci Amstel oslobođeni plaćanja mostarine grofu Florisu V. Amsterdam je status grada dobio u 14. stoljeću kada se i razvio zbog utjecaja trgovinske razmjene sa ligom gradova. Do kraja 15. stoljeća grad se brzo razvija. Kada je Nizozemska prešla pod španjolsku krunu u 16. stoljeću, u regiji je nastala politička i vjerska pobuna te je grad bio neodlučan u pridruživanju toj pobuni predvođenoj Williamom I. 1578. dolazi do revolucije i Amsterdam se pridružuje pobuni protiv Španjolske. U to vrijeme to je još bio mali grad sa oko 30 tisuća stanovnika, međutim to se mijenja 1585. kada Španjolska zauzima Antwerpen – u to vrijeme luku i trgovačko središte Nizozemske. Ubrzo nakon toga grad postaje metropola čiji se broj stanovnika utrostručio do početka 17. stoljeća. 1787. Grad su okupirali Prusi koji su podržavali princa Williama V. Nizozemska je proglašena kraljevinom od strane Napoleona Bonapartea 1806. godine. te je od tada Amsterdam glavni grad te zemlje. U drugoj polovici 19. stoljeća započinje konstantni razvoj grada. Broj stanovnika se popeo na 500 tisuća, izgradio se kanal na Sjevernom moru koji je osnažio luku u Amsterdamu i trgovina je bila nositelj gospodarstva. Nakon prvog i drugog svjetskog rata u prvoj polovici 20. stoljeća, nastupilo je razdoblje obnove grada. Mnogi stanovnici su otišli u druge gradove poput Hoorna i Almere ali je istovremeno došlo do dolaska velikog broja turskih i marokanskih imigranata čime se povećao broj stanovništva. Danas je Amsterdam grad sa nešto više od 780 tisuća stanovnika iz 180 različitih zemalja diljem svijeta.¹⁹

¹⁹ Amsterdam, dostupno na: <https://po3kaja.weebly.com/povijest-amsterdama.html> (15.3.2022)

Slika 3. Grb Amsterdama

Izvor: <https://hr.aroundtravels.com/> (15.3.2022)

4.3. Turističke atrakcije Amsterdama

4.3.1. Kanali i plovni putovi

Svakom turistu koji posjeti Amsterdam nezaobilazno je istraživanje 75 kilometara kanala s vidicima, mostovima koji prelaze preko tih kanala (u gradu ih ima ukupno 1281), neobičnim i karizmatičnim kućama i kafićima uz obalu. Važan su dio povijesti grada i idealni za opuštanje i laganu šetnju. Najznačajniji sustav kanala je Grachtengordel. To je veličanstven polukrug tri kanala – Prinsengrachten, Keizergrachten i Herengrachten – određuje osobine grada. Okružen elegantnim zabatnim kućama i povezan tijesnim poprečnim ulicama, osmišljen je početkom 17. stoljeća zbog brzog porasta stanovnika, a tijekom stoljeća građen je u dvije faze. Plan gradnje ova tri kanala je bio skup i osmišljen isključivo iz estetskih razloga, ne imajući na umu vodene putove koji su tada već postojali na tom prostoru. Zemljišta uz obalu su se prodavala po pojedinačnim parcelama. Kupovali su ih bogataši, i to uglavnom po dvije parcele kako bi mogli graditi veće kuće. Otprilike 400 godina prije, grad je nastao iz malog ribarskog naselja koje se nalazilo na rijeci Amstel. S vremenom se grad širio kanali su bili odvojeni kako bi došlo do isušivanja veće površine zemlje i kako bi nastali kanali za transport. Vanjski kanali su bili utvrđeni. Još neki od značajnijih kanala na području grada su Entrepotdok – kanal čija su nevjerojatna tadašnja пристаништа prenamijenjena u poslovne urede i objekte za stanovanje s kafićima iz kojih se pruža pogled na brodove za stanovanje. Bloemgracht je kanal preko kojeg prolaze brojni željeznički mostovi. Poznat je još i pod nazivom “Herengracht Jordana” jer se

na njemu nalaze brojne luksuzne kuće sa zabatima. Leidsegracht nudi mirni odmor od prometne ulice koja je udaljena samo jedan blok sa sličnim imenom (Leidsestraat).²⁰ Kuće na ovom kanalu su prepoznate kao jedne od najljepših u cijelom Amsterdamu. Sa kanala se pruža pogled na zvonik De Krijtberg crkve i na raskrižje kanala Keizersgracht.²¹

Slika 4. Kanali u Amsterdamu

Izvor: <https://www.reddit.com/> (16.3.2022)

²⁰ ExpressTravel, dostupno na: <https://hr.vnexpresstravel.com/9-najboljih-malih-kanala-u-amsterdamu/> (16.3.2022)

²¹ Duncan, F., Glass, L., Turistički vodič, Top 10 Amsterdam, ZNANJE d.d., Zagreb, 2003., str. 11.

4.3.2. Rijksmuseum – Državni muzej u Amsterdamu

Nacionalni muzej u kojem se nalazi oko 7 milijuna umjetničkih djela, ali je samo dio izložen za razgledavanje u muzeju. Muzej je osnovan 1808. godine, a osnovao ga je Luj Napoleon. Zbirka se prije nalazila u Kraljevskoj palači na Damu, a kasnije je preseljena u Trippenhuis u Kloveniersbugwal. Novi dom za zbirku koja se kroz godine postepeno povećavala projektirao je arhitekt P.J.H. Cuypers 1865. godine u luksuznoj četvrti grada u neposrednoj blizini parka Vondel. Muzej je svoja vrata otvorio 1885. godine. Izgled same građevine izazvao je neke negativne reakcije kroz povijest. Zajednica protestanata uputila je kritike na račun arhitekta muzeja, P.J.H. Cuypersa, krovova iz neogotičkog razdoblja i bogato ukrašenog pročelja te je zbog toga Kralj Vilim III. nije htio ući unutra. Vrt oko muzeja, koji je stanovnicima i turistima malo poznat, bogat je raznim kipovima i zanimljivostima s područja arhitekture. Što se tiče zbirke koja se nalazi u muzeju, u njoj su sadržana kronološki poredana djela koja opisuju povijest Nizozemske. Uključuje “Poplavu na dan sv. Elizabete“ i “Bitku kod Waterlooa“ Jana Willema Pienemana. Osim nizozemskog slikarstva u zbirci se nalaze i djela europskog slikarstva, točnije djela španjolskih i talijanskih majstora Veronesea i Goye. Od znamenitosti treba istaknuti keramiku iz Delfta, Kinesku sobu iz Leeuwardena te kuće lutaka. Odjeća i tkanine iz 18. i 19. stoljeća izlažu se povremeno, na za to tematski prilagođenim izložbama. Od azijske umjetnosti izložene su umjetnine sa područja Kine, Japana, Indije i Indonezije. Za pomoć prilikom razgledavanja muzeja zadužen je kompjuterski sustav koji turistima daje informacije o 1250 različitih predmeta iz čitave zbirke i pruža mogućnost osmišljavanja vlastitog plana razgledavanja muzeja.²²

Slika 5. Državni Muzej u Amsterdamu

Izvor: <https://sworld.co.uk/> /17.3.2022)

²² Duncan, F., Glass, L., Turistički vodič, Top 10 Amsterdam, ZNANJE d.d., Zagreb, 2003., str. 14.

4.3.3. Van Goghov muzej

Ovaj muzej se nalazi u središtu grada Amsterdama, u četvrti sa ostalim muzejima i to između Stedelijka i prethodno spomenutog Rijksmuseuma. Podijeljen je na dva dijela koji su povezani prolazom ispod zemlje. Prvi dio čini glavna zgrada, a drugi je novije izgrađeno krilo za izložbe. Arhitekt koji je izradio nacrt za glavnu zgradu koja je starija zove se Gerrit Rietveld 1963./1964. godine. Muzej je svoja vrata otvorio 1973. godine nakon njegove smrti. Muzej se sastoji od prizemlja i tri kata. Na prvom i trećem katu te u prizemlju nalaze se galerije sa stalnim zbirkama koje su upućene Vincentu van Goghu i njegovim djelima te djelima ostalih umjetnika poput Gaugina, Moneta itd.. Na drugom katu nalazi se prostor koji je namijenjen za izučavanje umjetničkih djela i života umjetnika iz 19. stoljeća. Tu se posjetitelji muzeja mogu informirati pomoću knjiga, kompjutera i kataloga. Prilikom ulaska u sam muzej može se vidjeti izložen plakat sa osnovnim podacima o Vincentu van Goghu i njegovom stvaralaštvu i životu. U unutrašnjosti muzeja prevladavaju boje koje je on najčešće koristio prilikom slikanja svojih djela, a to su žuta i plava. 1998./1999. godine dodano je novo krilo te je glavna zgrada renovirana. Nacrt za to krilo izradio je japanski arhitekt Kish Kurokawa. Vanjski izgled glavne zgrade i novog krila razlikuje se s obzirom na ideje dvojice arhitekata. Simbioza je postignuta bazenom polukružnog oblika te se na vodenoj površini vizualno spajaju obje konstrukcije – stara glavna zgrada i novije krilo.²³

Slika 6. Van Goghov muzej

Izvor: <https://www.amsterdamobile.com/en/> (19.3.2022)

²³ Ibid., str. 18.

4.3.4. Trg Dam

U Amsterdamu ima više glavnih trgova na kojima se nalaze restorani, barovi, kafići i ostali ugostiteljski objekti, ali popularno nazvan Dam je za većinu turista i stanovnika ipak najpoznatiji i najveći. Na današnjem mjestu trga nekada se nalazila brana na rijeci Amstel. Od 17. stoljeća trg se zajedno vijećnicom grada Amsterdama i burzom koja se nalazi u blizini smatra središtem trgovine i političkog života. Ovaj dio grada smatra se punim života te je poznat kao idealno mjesto za iskusiti noćni život. Tijekom noći, svi ugostiteljski objekti na i oko ovog područja su zauzeti zbog toga jer se tu često održavaju ulični nastupi i događaji poput glazbenih nastupa, karnevala, izložbi i koncerata koji se održavaju od 1900. godine. Neke od glavni znamenitosti na samome trgu su: Koninklijk Paleis, Damrak, Nacionalni spomenik, De Bijenkorf, Rokin, Kalverstraat itd.. Koninklijk Paleis je zgrada Jacoba van Campena iz doba klasicizma. Prvotno je imala ulogu gradske vijećnice i simbola građanstva iz 17. stoljeća, a danas je još uvijek za državne prigode. Damrak je gradski kanal iz srednjeg vijeka koji je nekada ima važnu prometnu ulogu te su njime brodovi prevozili teret do Dama. Danas je to burna ulica poznata po trgovini. Obelisk je Nacionalni spomenik koji se nalazi na sredini trga. Visina mu je 22 metra i izgrađen je u čast stradalim Nizozemcima u 2. svjetskom ratu. Za ljubitelje šopinga na trgu se nalazi poznata robna kuća De Bijenkorf s dućanima poznatih svjetskih modnih dizajnera te parfumerijom. Rokin je veliko šetalište pokraj trga, a Kalverstraat živahna ulica puna prodavaonica CD-a i dućana sa širokim asortimanom robe.²⁴

Slika 7. Trg Dam

Izvor: <https://mywowo.net/en> (20.3.2022)

²⁴ Ibid., str. 20.

4.3.5. Oude Kerk – Stara crkva

Oude Kerk je najstariji spomenik grada i prva župna crkva. Smještena je na mjestu na kojem je u 13. stoljeću stajala drvena kapela koja je kasnije izgorjela u požaru. Obnovom u 14. stoljeću, drvena kapela je postala kamena crkva, a nadalje se razvila u gotičku baziliku. Smatra se jednom od najimpozantnijih i najvećih crkvenih građevina iz doba gotike u sjevernoj Europi. Nalazi se u djelu Amsterdama poznatim pod nazivom Red Light District (Četvrt crvenih svjetiljki). Unutrašnjost je ogoljena, lišena katoličkog blaga tijekom ikonoklazma 1566. godine, ali se može pohvaliti izvanrednim obojenim vitrajima, rijetkim stropnim slikama i orguljama. Posvećena je sv. Nikoli, svecu zaštitniku grada. Glavna obilježja crkve su velike orgulje koje je sagradio Christian Vater 1724. godine, a obnovu 14 godina nakon izgradnje izvršio Caspar Muller. Iz tog razloga poznate su kao Vater–Mullerove orgulje. Izgrađene su od hrasta te ukrašene rezbarijama i mramornim kipovima od drva. Svodovi crkve također su napravljeni od drva i vode se kao jedni od najvećih u zapadnom dijelu Europe. Zvonik koji je izgrađen 1565. od strane Joosta Bilhamera potječe iz doba gotike i sa njega se pruža veličanstven pogled na Oude Zijde – gradska četvrt grada poznata po osebujnim kućama. Zvona crkve zvone subotom i ukupno ih ima 47. Uz sva navedena obilježja, kao još neka od važnijih vrijedi istaknuti Marijinu kapelu, Saskijin grob, ukrašene stupove, korske klupe, male orgulje, vitraje Burgemeestera te crvena vrata u staru sakristiju.²⁵

Slika 8. Crkva Oude Kerk

Izvor: https://www.holland.com/be_nl/toerisme.htm (21.3.2022)

²⁵ Ibid., str. 28.

4.3.6. Kuća Anne Frank

Priča iz 20. stoljeća o mladoj Anni Frank i o dnevniku kojeg je pisala privlači godišnje više od milijun turista u grad, u posjetu kući gdje je ona živjela. Anne Frank se tijekom 2. svjetskog rata zajedno sa prijateljima i obitelji skrivala od Nijemaca koji su ih htjeli deportirati iz zemlje. Njihovo tajno skrovište bila je kuća Otta Franka u Prinsengracht ulici. Tamo su zajedno živjeli više od dvije godine da bi pred sam kraj rata, u kolovozu 1944. godine bili otkriveni. Deportirali su ih u različite logore. Otto Frank je jedini preživio, a Anne Frank je umrla 1945. Godine u logoru Bergen-Belsen sa samo 15 godina. Anne je tijekom te 2 godine skrivanja pisala dnevnik koji joj je služio kako bi svoje probleme iz glave prenijela na papir te kako joj ne bi bilo dosadno. Namjera joj je bila da dnevnik bude objavljen u javnosti po završetku rata. Dnevnik danas opisuje Amsterdam i njegove stanovnike na skroz drugačiji način i odaje neke stvari koje bez tog dnevnika vjerojatno nikada ne bi bile poznate. Dostupan je na 67 svjetskih jezika te je prodano preko 30 milijuna ekspanata. Kuća u Amsterdamu izgleda potpuno isto kao u 20. stoljeću i služi kao poznati muzej koji je postao nezaobilazno mjesto za posjetu svakog turista koji dolazi u Amsterdam. U unutrašnjosti muzeja mogu se vidjeti brojne fotografije, spisi, citati, predmeti iz 20. stoljeća i dnevnik. U muzeju postoji i multimedijalni prostor koji omogućuje posjetiteljima virtualnu šetnju kućom Anne Frank i pristup podacima o svim zbivanjima iz toga doba.²⁶

Slika 9. Kuća Anne Frank

Izvor: <https://en.tripadvisor.com.hk/> (23.3.2022)

²⁶ Ibid., str 25.

4.3.7. Vondelpark

Vondelpark je najveći park u Amsterdamu, a ujedno i najpoznatiji u državi Nizozemskoj. Kroz park godišnje prođe više od 10 milijuna posjetitelja. Površina parka iznosi oko 47 hektara. Nalazi se južno od Leidsepleina - jednog od najpoznatijih trgova u gradu, te u blizini 3 najveća muzeja u gradu – Rijksmuseuma, Stedelijk muzeja i Van Goghovog muzeja. Idealno je mjesto koje obožavaju svi, od stanovnika Amsterdama do turista koji posjećuju grad. Pruža mogućnost bavljenja određenim sportskim aktivnostima poput rolanja i trčanja ili opuštanja i uživanja na Suncu. U parku na otvorenom se ljeti održavaju razne priredbe i besplatni koncerti za sve posjetitelje. Od ostalih atrakтивности parka treba spomenuti kip pjesnika Joosta van den Vondela, nizozemskog pjesnika po kome je park dobio ime, igralište za djecu u sklopu restorana Groot Melkhuis, glazbenu kupolu za koncerte i paviljon s restoranom Vertigo. Park je od 1865. godine otvoren za javnost. Prvotno je bio namijenjen samo za šetnju i jahanje i zvao se Nieuwe Park. 1867. godine u park je stavljen kip Nizozemca Joosta van den Vondela i od te godine se park službeno zove po njemu. Jedna zanimljivost vezana uz ovaj park je ta da je tamo 2009. godine održan najveći piknik u povijesti u to vrijeme, koji je ušao u Guinnessovu knjigu rekorda sa ukupno 433 sudionika. Uz park prolazi ulica Vondelstraat koja je izgrađena nekoliko desetljeća nakon osnivanja samog parka.²⁷

Slika 10. Vondelpark

Izvor: <https://www.getyourguide.com/> (24.3.2022)

²⁷ Amsterdam, dostupno na: <https://www.amsterdam.info/parks/vondelpark/> (24.3.2022)

4.3.8. Kraljevska palača

U središtu Amsterdama smještena je Kraljevska palača, rezidencija nizozemskog kralja Willema-Alexandera. Svojevremeno je bila najveća upravna zgrada u Europi. Mjesto je susreta državnih dužnosnika tijekom državnih posjeta Nizozemskoj. Osim službenih posjeta, u palači se održavaju i druge kraljevske prigode poput raznih svečanosti, dodjela nagrada, novogodišnjih prijema itd.. Palača se smatra turističkom atrakcijom u Amsterdamu jer je za razliku od većine službenih rezidencija drugih zemalja svakodnevno otvorena za turiste. Omogućuje im doživljaj uloge kraljevskih gostiju i razgledavanje kraljevskih soba, galerija i svečanih dvorana unutra palače. Sama zgrada spada u zlatno doba Nizozemske te se iz tog razloga smatra jednim od najznačajnijih spomenika u državi. Prvotno je građena da služi kao gradska vijećnica u Amsterdamu, a ne kao palača. Dizajnirao ju je nizozemski arhitekt Jan van Campen u 17. stoljeću. U središtu zgrade, u brojnim dvoranama i galerijama i dalje su očuvani simboli iz Zlatnog doba poput slika i kipova svjetskih umjetnika – Rembrandtovi učenici, Ferdinand Bol i Govert Flinck. Zgradu u palaču prenamijenio je kralj Louis Bonaparte 1808. godine. I danas je moguće vidjeti namještaj i određene ukrase koji potiču iz tog razdoblja. Tijekom povijesti zgrada je, uz mnoge druge u svijetu, spadala u krug pretendencata za titulu “ Osmog svjetskog čuda“. ²⁸

Slika 11. Kraljevska palača

Izvor: <https://www.hisour.com/> (26.3.2022)

²⁸ Ibid., str. 32.

4.3.9. Hortus Botanicus - botanički vrt

U Amsterdamu se nalazi botanički vrt Hortus Botanicus koji spada među najstarije na svijetu. Osnovan je 1638. godine od strane gradske općine i zvao se Hortus Medicus. U to vrijeme se koristio za uzgoj ljekovitog bilja za liječnike i farmaceute u Amsterdamu. Razlog osnivanja takve vrste vrta je epidemija kuge koja je izbila na područjima gradova Leiden i Utrecht u razdoblju od 1634. do 1637. godine. U drugoj polovici 17. stoljeća vrt koji se već tada zvao Hortus Botanicus (od 1682.) je uzgajao veliku kolekciju biljaka koje su u Europi bile u potpunosti nepoznate. Donijeli su ih prodavači nizozemsko-indijske tvrtke. Među tim rijetkim biljkama bila je i jedna biljka kave (Coffee Arabica) i dvije uljane palme koje danas imaju ulogu “roditelja“ za cijele kulture navedenih biljaka. U međuvremenu su se proširile na sve kontinente. Danas je to botanički vrt s 6000 vrsta biljaka. Među najznačajnijim treba izdvojiti kaktus agave star 2000 godina i cikad star 300 godina. Staklenik u vrtu simulira uvjete triju tropskih klima. Za posjetitelje je uz vrt dostupan i kafić s terasom Orangery iz kojeg se puža pogled na cijeli vrt.²⁹

Slika 12. Botanički vrt Hortus Botanicus

Izvor: <https://www.holland.com/global/tourism.htm> (26.3.2022)

²⁹ Amsterdam, dostupno na: <https://www.amsterdam.info/sights/botanical-garden/> (26.3.2022)

5. AMSTERDAM U PONUDI ODABRANIH TURISTIČKIH AGENCIJA GRADA ZAGREBA

5.1. Integral Zagreb d.o.o.

U nastavku je prikazan primjer putovanja u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Integral Zagreb d.o.o.. Putovanje traje 4 dana i obuhvaća posjete nekim od najvećih turističkih atrakcija Amsterdama i njegove okolice, sve uz pratnju turističkog vodiča. Putuje se zrakoplovom iz Zagreba uz mogućnost vezanih letova iz Dubrovnika i Splita. Termini putovanja u 2022. su slijedeći: 5.-8.5., 4.-7.8., 25.-28.8., 22.-25.9., 29.10.-1.11., 17.-20.11., 8.-11.12..

Primjer 1. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Integral

1. dan putovanja: ZAGREB – AMSTERDAM

Sastanak putnika u Zračnoj luci Franjo Tuđman, kod šaltera informacija u 6:20 sati. Direktni let zrakoplovom kompanije Croatia Airlines za Amsterdam u 08:20 sati. Po dolasku u Zračnu luku Schiphol u 10:30 sati, slijedi transfer autobusom do hotela. Smještaj u hotel. Ulaz u sobe moguće je u popodnevnom satima, pa ćemo prtljagu ostaviti u posebno čuvanoj sobi u hotelu. Odlazak u razgled grada javnim gradskim prijevozom i pješice: Glavni kolodvor, avenija Damrak, trg Dam, Kraljevska palača, Nova crkva, kuća Ane Frank, Stara crkva, Četvrt crvenih svjetiljki, Nieuwmarkt, Rembrandtov muzej, zgrada Opere. Predlažemo posjet poznatoj brusionici dijamanta Coster Diamonds, uz mogućnost kupovine nakita po tvorničkim cijenama, te plovidbu amsterdamskim kanalima uz gradske palače i spomenike. Slobodno večer za osobne programe. Noćenje.

2. dan putovanja: AMSTERDAM – fakultativni izlet Mala holandska tura

Doručak. Predlažemo poludnevni izlet autobusom u okolicu Amsterdama, u pokrajinu Sjevernu Holandiju. Vožnja autobusom do mjesta Zaanse Schans, poznatog po dobro očuvanim vjetrenjačama i zelenim drvenim kućama iz 17. stoljeća. Slijedi obilazak sirane i radionice klompi, te upoznavanje s tradicionalnim načinom izrade autohtonih proizvoda, degustaciju i kupovinu. Nastavak vožnja do Volendam, tipičnog ribarskog mjesta s karakterističnim živopisno obojenim kućama i starim ribarskim brodicama. Kraća šetnja i slobodno vrijeme. Povratak u Amsterdam. Predlažemo posjet Rijksmuseumu, u kojem su izložena najbolja Rembrandtova umjetničkih djela ili muzeju Van Gogh, s najvećom kolekcijom radova ovog poznatog slikara. Također, predlažemo odlazak do poznatih trovačkih ulica u središtu grada. U ulici Kalverstraat nalaze se sve najpoznatije trgovine odjeće i obuće, dok su se u ulici Leidsestraat smjestile ekskluzivne trgovine. U večernjim satima predlažemo šetnju do čuvene četvrti crvenih svjetiljki, središta noćnog života, s mnoštvom noćnih klubova i „coffe shopova“. Noćenje.

3. dan putovanja: AMSTERDAM – fakultativni izlet Velika holandska tura + izložba cvijeća Keukenhof na polascima 24.3., 21.4. i 5.5.

Doručak. Predlažemo cjelodnevni izlet autobusom u pokrajinu Južna Holandija. Vožnja polderima i cvjetnim poljima do Den Haaga, sjedišta Nizozemske vlade, Međunarodnog suda pravde i nizozemske kraljice. Razgled grada: Biennenhof – najstarija parlamentarna zgrada na svijetu, Palača mira s Međunarodnim sudom pravde. Odlazak do obale Sjevernog mora i poznatog ljetovališta Scheveningena. Šetnja obalom mora uz dugu pješčanu plažu do poznatog hotela Kurhaus i velikog mola. Nastavak vožnje do Delfta, jednog od najljepših nizozemskih gradova i središta proizvodnje karakterističnog plavo-bijelog porculana. Delft je bio grad Huga Grotiusa, Jana Vermeera van Delfta i Vilima Oranskog, prvo središte nezavisne Nizozemske. Šetnja i upoznavanje povijesnog gradskog središta: stara i Nova crkva (grobnica Oranske kraljevske obitelji), Gradska vijećnica. Slobodno vrijeme za kušanje nizozemskih palačinki (poffertjes) u jednom od mnogobrojnih lokala na glavnom gradskom trgu. Vožnja do Rotterdama, najveće europske luke i rodnog grada poznatog slikara Petera Paula Rubensa. Panoramski razgled središta grada uz zaustavljanje kod poznatog tornja Euromast, simbola grada, te Kubusa, kompleksa kuća u obliku kocke. Na polascima 24.3., 21.4. i 5.5. umjesto posjeta Rotterdamu odlazak na izložbu cvijeća Keukenhof. Slobodno vrijeme za posjet najvećoj svjetskoj izložbi cvijeća (doplata za ulaznicu na licu mjesta). Povratak u Amsterdam u kasnim popodnevnom satima. Slobodno vrijeme za vlastito istraživanje grada. Noćenje.

4. dan putovanja: AMSTERDAM – ZAGREB

Doručak. Slobodno vrijeme do transfera autobusom do Zračne luke Schiphol. Prijava na let za Zagreb. Polijetanje zrakoplova kompanije Croatia Airlines u 11:20 sati. Dolazak u Zagreb u 13:10 sati.

Datum putovanja	First minute cijena	Redovna cijena	Doplata za 1/1 sobu
5.-8.5.2022.	2.390 kn	2.990 kn	950 kn
4.-7.8.2022.	2.790 kn	2.990 kn	1.090 kn
25.-28.8.2022.	2.790 kn	2.990 kn	1.090 kn
22.-25.9.2022.	2.790 kn	2.990 kn	950 kn
29.10.-1.11.2022.	2.690 kn	2.890 kn	890 kn
17.-20.11.2022.	2.590 kn	2.790 kn	890 kn
8.-11.12.2022.	2.690 kn	2.890 kn	950 kn

cijena od **2.590 HRK**

Obavezna doplata za pristojbe zračnih luka: 1.190 kn

Popust za dodatni (treći) ležaj u sobi:

- dijete do 12 godina na dodatnom ležaju 20% popusta
- odrasla osoba na dodatnom ležaju plaća punu cijenu

CIJENA ARANŽMANA UKLJUČUJE: prijevoz zrakoplovom na relaciji Zagreb – Amsterdam – Zagreb, voditelj putovanja, transfer od/do zračne luke u Amsterdamu, smještaj u hotelu 2*/3* u dvokrevetnim sobama na osnovi 3 noćenja s doručkom, razglede prema programu, jamčevinu, troškove organizacije i prodaje putovanja.

CIJENA ARANŽMANA NE UKLJUČUJE: pristojbe zračnih luka, boravišnu pristojbu, ulaznice za kulturno-povijesne spomenike i muzeje koje nisu izrijekom navedene kao uključene, karte javnog prijevoza, fakultativne sadržaje, putno osiguranje.

cijena od **2.590 HRK**

Doplata za vezani let iz Splita ili Dubrovnika: od 450 kn

Obavezna doplata za boravišnu pristojbu u iznosu od €3 po osobi i noćenju. Plaćanje na licu mjesta.

CIJENE FAKULTATIVNIH SADRŽAJA I ULAZNICA (prijava u agenciji, plaćanje na licu mjesta):

- poludnevni izlet „Mala holandska tura“ €60 (za min. 15 putnika)
- cjelodnevni izlet „Velika holandska tura“ €80 (za min. 15 putnika)
- plovidba amsterdamskim kanalima €16

Informativne cijene ulaznica: Rijksmuseum €20, Van Gogh Museum €19, Kuća Anne Frank €14, Keukenhof €18,50

Mlađi od 18 godina imaju besplatan ulaz u Rijksmuseum i Van Gogh Museum.

Obavezna kupovina ulaznica za muzeje unaprijed putem interneta.

Cijena gradskog prijevoza: pojedinačna karta €5,60; trodnevna karta €28

5.2. Mondo Travel

U nastavku je prikazan primjer putovanja u Amsterdam u organizaciji odabrane turističke agencije Mondo travel. Putovanje traje 4 dana i uključuje 3 noćenja. Putuje se zrakoplovom iz Zagreba, a termini putovanja su sljedeći: 16.06.2022., 22.06.2022., 12.08.2022., 7.10.2022., 18.11.2022..Mogućnost vezanih letova iz Zadra, Dubrovnika, Splita i Pule uz nadoplatu.

Primjer 2. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Mondo

1. dan ZAGREB - AMSTERDAM

Sastanak putnika u Zračnoj luci Franjo Tuđman Zagreb na 2 katu, odlazni terminal, ispred poslovnice Tiska 2 sata prije leta gdje će vas dočekati pratitelj putovanja i podijeliti putnu dokumentaciju. Prijava i let za Amsterdam na direktnoj liniji OU. Nakon obavljanja carinskih formalnosti, transfer do hotela, smještaj u hotel te nakon toga odlazak javnim prijevozom s pratiteljem putovanja do centra grada. Razgled grada javnim prijevozom i pješice: Trg Dam, Kraljevska palača, kuća Ane Frank, Rembrantsplein, Munt, tržnica cvijeća, Begijnhof, Museumplein. Prošetat ćemo čuvenom shopping ulicom Kalverstraat. Slobodno vrijeme. Noćenje.

2. dan AMSTERDAM - fakultativni izlet MALA NIZOZEMSKA TURA

Doručak. Predlažemo odlazak autobusom na poludnevni izlet prema sjeveru Nizozemske do Zaanse Schanse - tradicionalnog sela i muzeja na otvorenom, gdje se nalaze najljepši primjerci vjetrenjača u Nizozemskoj. Posjetit ćemo manufakturu klompi - tradicionalni nizozemski proizvod te tradicionalnu nizozemsku siranu, gdje ćete imati priliku degustirati i kupiti sir. Slijedi posjet prekrasnom ribarskom selu Volendam. Slobodno vrijeme za uživanje u kafićima ili malim restoranima uz more i kupovinu suvenira. Povratak u Amsterdam. Odlazak do poznate brusionice dijamanta Coster Diamonds uz mogućnost kupovine nakita po tvorničkim cijenama. U nastavku preporučujemo nezaboravnu vožnju amsterdamskim kanalima kroz koju ćete upoznati Amsterdam iz sasvim drugačije perspektive (uz doplatu). Za kasno popodne predlažemo odlazak u interaktivni Muzej Heineken Experience uz degustaciju (uz doplatu). Slobodan ostatak dana u Amsterdamu za šetnju, kupovinu ili uživanje u kavici na jednoj od amsterdamskih terasa uz kanale. Noćenje.

3. dan AMSTERDAM - fakultativni izlet VELIKA NIZOZEMSKA TURA DEN HAAG - SHEVENINGEN - DELFT

Doručak. Predlažemo cjelodnevni fakultativni izlet „Velika Nizozemska tura i Keukenhof“. Vožnja do

najljepšeg nizozemskog gradića Delfta: povijesna jezgra, Nova Crkva, Stara crkva, manufaktura - trgovina plavog deftskog porculana. Nastavak putovanja do Den Hag-a: Parlament, stara jezgra grada, Kraljevska palača - radna rezidencija, Palača mira, Međunarodni sud za ratne zločine te nastavak vožnje do poznatog nizozemskog ljetovališta Scheveningena gdje ćete imati priliku prošetati dugom pješčanom plažom Sjevernog mora. U dogovoreno vrijeme polazak prema centru Amsterdama. Navečer predlažemo odlazak do poznatog Extra Cold Ice Bara gdje ćete uživati u čarobnoj atmosferi ledenog bara na -10C uz posebnu zaštitnu odjeću i degustaciju 3 pića iz čašica od leda. Noćenje.

5. dan AMSTERDAM - ZAGREB

Doručak. Transfer autobusom do Zračne luke Amsterdam Schiphol. Direktan let za Zagreb. -Po slijetanju u Zagreb kraj programa.

Tablica 1. Termini putovanja – Mondo Travel

Termin Putovanja	Cijena
16.06.2022	2.590kn
22.06.2022	2.590kn
12.08.2022	2.590kn
7.10.2022	2.590kn
18.11.2022	2.290kn
*Pristojbe zračnih luka i naknada za izdavanje putničke karte – 1.190kn	
 CIJENA ARANŽMANA UKLJUČUJE: Izvor: https://www.mondotravel.hr/ , vlastita izrada (6.5.2022)	
<ul style="list-style-type: none"> • povratnu zrakoplovnu kartu na relaciji Zagreb-Amsterdam-Zagreb • smještaj u hotelu 3* na osnovi 3 noćenja s buffet doručkom u dvokrevetnoj sobi • transfer autobusom zračna luka-hotel-zračna luka • sve razglede prema programu • licenciranog turističkog pratitelja na hrvatskom jeziku tijekom putovanja • osiguranje jamčevine i osiguranje od odgovornosti • organizaciju i pripremu putovanja 	
 CIJENA ARANŽMANA NE UKLJUČUJE:	
<ul style="list-style-type: none"> • pristojbe zračnih luka i naknadu za izdavanje putničke karte koje se obvezno plaćaju prilikom rezervacije aranžmana 1.190,00 kn – iznos je promjenjiv do dana izdavanja zrakoplovnih karata; • boravišna pristojba u iznosu cca 3 -5 EUR po odrasloj osobi i noćenju (plaćanje na licu mjesta); • ulaznice za lokalitete i objekte koji se posjećuju, a nisu navedeni u cijeni aranžmana; fakultativne izlete; • napojnice vozačima, vodiču, restoranima obroke koji nisu uključeni u cijenu • doplata za jednokrevetnu sobu 1.290,00 kn. 	
Obavezne doplate: <ul style="list-style-type: none"> • pristojbe zračnih luka i naknadu za izdavanje putničke karte koje se obvezno plaćaju prilikom rezervacije aranžmana 1190,00 kn – iznos je promjenjiv do dana izdavanja zrakoplovnih karata; • boravišna pristojba u iznosu od 3-5 EUR po odrasloj osobi i noćenju (plaćanje na licu mjesta pratitelju putovanja) 	
Eventualne doplate: (okvirne cijene - točan iznos pojedine ulaznice dobit ćete u završnoj obavijesti par dana prije putovanja) <ul style="list-style-type: none"> • izlet autobusom MALA NIZOZEMSKA TURA – cca. 55 EUR (minimalno 15 prijavljenih putnika) • Cjelodnevni izlet VELIKA NIZOZEMSKA TURA i KEUKENHOF - 490 kn / 70 € (potrebno minimalno 15 prijavljenih putnika) • vožnja brodom po amsterdamskim kanalima – cca. 19 EUR 	
<ul style="list-style-type: none"> • Heineken Experience uz degustaciju i rezervaciju – cca. 21 EUR • Ice bar Extra Cold s uključenom ulaznicom – cca. 24 EUR 	
 INFORMACIJE:	
Informativne cijene ulaznica: Rijksmuseum €20, Van Gogh Museum €19, Kuća Anne Frank €14, Mladi od 18 godina imaju besplatan ulaz u Rijksmuseum i Van Gogh Museum. Obavezna kupovina ulaznica za muzeje unaprijed putem interneta.	

RED LETENJA

OU 450 Zagreb 08:30 Amsterdam Schiphol 10:30
OU 451 Amsterdam Schiphol 11:20 Zagreb 13:05

PRIJEVOZNIK: OU

Prtljaga: U cijenu je uključena predana prtljaga do 23kg i 1 komad ručne prtljage do 12 kg po putniku.

Napomena: zrakoplovna kompanija zadržava pravo promjene vremena leta

MOGUĆNOST DOPLATE ZA VEZANI LET IZ DUBROVNIKA, SPLITA, ZADRA ILI PULE – 420,00 kn ukupno sa svim zrakoplovnim pristojbama (raspoloživost i potvrda letova na upit)

Izvor: Mondo Travel, <https://www.mondotravel.hr/> (6.5.2022)

5.3. Global Travel

U nastavku je prikazan primjer putovanja u Amsterdam u organizaciji odabrane turističke agencije Global Travel koji se sastoji od prikaza programa te drugih korisnih informacija o putovanju. Putuje se autobusom iz Zagreba.

Primjer 3. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Global Travel

1. Dan: ZAGREB - MUNCHEN

Polazak autobusa u 05:00h s Autobusnog kolodvora Zagreb. Ugodna vožnja uz povremene odmore do Münchena, najvećeg grada južne Njemačke, pivske prijestolnice svijeta. Panoramski razgled grada - BMW WELT; OLIMPIJSKI PARK I STADION; PROPILEJI; KARLOV TRG. Nastavak razgledavanja grada pješice: NEUHAUSER i KAUFINGER STRASSE - dvije najpoznatije šoping ulice u Münchenu, 2 km dućana, kafića, restorana i uličnih zabavljača; KATEDRALA NAŠE GOSPE, MARIENPLATZ, NOVA GRADSKA VIJEĆNICA, VIKTUALIENMARKT, ALTER HOF, PLATZL jedan od skrivenih trgova Münchena gdje se nalazi najpoznatija i najstarija pivnica HOFBRAUHAUS. Slobodno vrijeme. Odlazak do hotela, smještaj i noćenje.

2. Dan: AMSTERDAM

Doručak. Odjava iz hotela. Nastavak putovanja i dolazak u Amsterdam. Odlazak do centra grada i orijentacijska šetnja uskim središtem: GLAVNI KOLODVOR; ulica DAMRAK shopping ulica gdje se na relativno kratkom potezu nalaze mnoge trgovine najpoznatijih svjetskih brendova, razni maleni restorančići i suvenirnice; obilazimo BEURS VAN BERLAGE, sinonim za nizozemsku burzu danas; TRG DAM najstariji dio Amsterdama i jedan od simbola Nizozemske. Odlazak u hotel. Noćenje.

3. Dan: AMSTERDAM

Doručak. Nastavak vođenog razgledavanja Amsterdama: LEIDSEPLEIN jedan od najprometnijih trgova u gradu, sa mnoštvom bicikla, uličnih zabavljača, restorana i kafića sa velikim vanjskim terasama; REMBRANDTSPLEIN centar noćnog života Amsterdama, PLUTAJUĆA CVJETNA TRŽNICA jedina ove vrste na svijetu koje je otvorena tokom cijele godine. Štandovi stoje na brodicama usidrenima u kanalu i prodaju lukovice tulipana, narcisa i mnoštva drugih cvjetnih vrsta; MUNTTOREN; BEGIJNHOF jedan od najstarijih unutarnjih trgova Amsterdama, ESTERKERK najveća crkva u Amsterdamu; KUĆA ANNE FRANK; KRALJEVSKA PALAĆA; koja je u 17. stoljeću bila najveća građevina Europe koja nije namjenjena u religiozne svrhe; STARA CRKVA iz 13. st. što je čini najstarijom crkvom u gradu; REMBRANDTOVA KUĆA u kojoj je slavni umjetnik živio i stvarao više od 20 godina. Slobodno vrijeme. Nastavak razgleda. Odlazak do MUSEUMPLEIN gdje se nalaze tri najpoznatija amsterdamska muzeja RIJKSMUSEUM, VAN GOGH i STEDELIJK MUSEUM. Predlažemo plovību brodićem po kanalima Amsterdama i razgled grada s broda, koji je s razlogom poznat i kao Venecija sjevera. Slobodno vrijeme. Povratak u hotel. Noćenje.

4. Dan: AMSTERDAM - VELIKA NIZOZEMSKA TURA

Doručak. Predlažemo odlazak na cjelodnevni fakultativni izlet i obilazak najpoznatijih nizozemskih gradova. SCHEVENINGEN jedna od najvećih turističkih destinacija Nizozemske, gradić poznat po dugačkoj pješčanoj plaži i šetnici s luksuznim hotelima i kasinima. DEN HAAG, mjesto s najviše povijesnih građevina po kvadratnom metru u cijeloj Nizozemskoj. DELFT živopisni srednjovjekovni gradić ispresjecan kanalima u kojem su živjeli neki od najpoznatijih nizozemskih umjetnika i znanstvenika. ROTTERDAM, grad koji će vas iznenaditi, a možda i šokirati. Gotovo u potpunosti uništen u 2. svjetskom ratu, stanovnici Rotterdama su prihvatili izazov da izdignu svoj grad iz pepela i danas pred nama stoji novi, bolji i super moderan ROTTERDAM. Eklektična mješavina lučkog grada, shopping destinacije i moderne arhitekture koju nećete tako brzo zaboraviti. Povratak u hotel. Noćenje.

5. Dan: AMSTERDAM - ZAAANSE SCHANS

Doručak. Provedite prijepodne u Amsterdamu ili odite na poludnevni izlet u jedinstveni ZAAANSE SCHANS i prošetajte tipičnim nizozemskim mještascem iz 18.st. Doživite istinsku Nizozemsku kakvu vidite na razglednicama, s drvenim vjetrenjačama, kućicama i kanalima po kojima možete ploviti i vlastitim brodićem. Osim posjeta neizostavnim vjetrenjačama, iskusite mnoge zabavne aktivnosti, posjetite pravu drvodjeljsku radionicu, posvjedočite nastanku poznatog nizozemskog sira gaude, počastite se tradicionalnim palačinkama i još mnogo toga. Slobodno vrijeme za fotografiranje i uživanje u bojama, mirisima i okusima ovog čarobnog malenog mjesta/muzeja. U podnevnim satima polazak prema Njemačkoj. Ugodna vožnja uz redovite odmore i pauze tijekom puta. Smještaj u hotel. Noćenje.

6. Dan: SALZBURG - HALLSTATT - ZAGREB

Doručak. Odjava iz hotela i nastavak putovanja. Dolazak u SALZBURG, nadaleko poznat po impresivnoj baroknoj arhitekturi. Grad Mozarta i originalnih Mozartovih kugli. Grad koji odiše toplinom i umjetnošću. Šetnja i razgled grada. DVORAC MIRABELL iz 17.stoljeća, u kojem se nalazi najljepši prostor za obred vjenčanja u ovom dijelu Europe, a do kojeg vode „Anđeoske stube“ u čijim se vrtovima snimao film „Moje pjesme, moji snovi“; MOZART RODNA KUĆA; REZIDENCIJA - najveća i najluksuznija palača u Salzburgu, dom salzburških nadbiskupa; RESIDENZ PLATZ s drugom najvećom baroknom fontanom izvan Italije; KATEDRALA sv. Ruperta. Slobodno vrijeme za uživanje u Salzburgu. Nastavak putovanja.

Dolazak u jedno od najljepših mjesta austrijskih jezera, HALLSTATT. Mjesto koje uistinu zauvijek ostaje u sjećanju kao jedan od najpitoresknijih gradića Europe, pozicioniran uz samo jezero okruženo austrijskim Alpama (Pogledajte slike). Šetnja Hallstattom, razgled mjesta s pratiteljem putovanja i slobodno vrijeme. Polazak za Hrvatsku u kasnim poslijepodnevnim satima. Dolazak u Zagreb u kasnim večernjim satima.

Tablica 2. Termini putovanja – Global Travel

Termin Putovanja	Cijena
25.05. – 30.05.2022	2.370kn
14.06. – 19.06.2022	2.270kn
19.07. – 24.07.2022	2.270kn
13.08. – 18.08.2022	2.270kn
20.09. – 25.09.2022	2.270kn
11.10. – 16.10.2022	2.270kn
18.11. – 23.11.2022	2.270kn

Izvor: <http://www.globaltravel.hr/>, vlastita izrada (7.5.2022)

Cijena uključuje:

- prijevoz visokopodnim autobusom turističke klase
- potpuni komfor: svakodnevni transfer autobusom agencije od/do središta Amsterdama
- 3x noćenje/doručak Hotel 3* u okolini Amsterdama
- 2x noćenje/doručak Hotel 2/3* u Njemačkoj
- licenciranog vođitelja putovanja
- obilazke prema programu
- pripremu i organizaciju

Cijena ne uključuje:

- ulaznice za znamenitosti koje se posjećuju
- opcionalne doplate i izlete (Saznaj više)
- trošak javnog prijevoza
- putno osiguranje

Napomene:

- First Minute popust vrijedi samo za ograničeni broj mjesta, nakon popunjenja tih mjesta vrijedi redovna cijena!
- U slučaju kada putuje samo jedna osoba, doplata za 1/1 sobu: 1.600 kn
- Boravišna pristojba 1.50€ po osobi po noćenju
- Prilikom obilazaka znamenitosti koriste se slušalice: 2€ po osobi/danu
- Opcionalne doplate i fakultativni izleti: Poludnevni izlet ZAANSE SCHANSE 30€, Cjelodnevni izlet VELIKA NIZOZEMSKA TURA 40€

Mogućnost doplate za sjedala s panoramskim pogledom u prvom redu autobusa:

100 kn po osobi (Na svakom autobusu postoje samo dva takva sjedala pa ako ste zainteresirani za to, molimo da to napomenete prilikom rezervacije ili čim prije moguće nakon rezervacije)

Izvor: Global Travel, <http://www.globaltravel.hr/> (7.5.2022)

5.4. Putolovac

U nastavku je prikazan primjer putovanja u Amsterdam u organizaciji odabrane turističke agencije Putolovac. Putovanje traje 6 dana i uključuje 3 noćenja. Putuje se autobusom koji polazi iz Zagreba, a moguć je i polazak iz Čakovca i Varaždina uz prethodnu najavu.

Primjer 4. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Putolovac

1.dan ZAGREB

Polazak u 18.00 sati ispred Gradskog Poglavarstva (Trg Stjepana Radića 1). Slijedi noćna vožnja autobusom kroz Sloveniju, Austriju i Njemačku uz kraća zaustavljanja tokom puta.

2.dan AMSTERDAM

Nastavak vožnje prema Amsterdamu. Dolazak u Amsterdam predviđen u ranim popodnevnim satima. Slijedi prijava u hotel, smještaj i kratki odmor. Odlazak u centar grada javnim gradskim prijevozom uz pratnju vodiča. Krećemo sa razgledom grada i upoznavanjem sa samim centrom: **Kraljevska palača – Židovska četvrt – Glavni gradski trg Dam – Kuća Anne Frank – Rembrandtova Kuća**. Nakon razgleda glavnih znamenitosti slobodno vrijeme za vlastite programe. Preporučamo posjet jednom od mnogobrojnih amsterdamskih muzeja. Za one koji žele, mogućnost nezaboravne vožnje **amsterdamskim kanalima** iz koje ćete upoznati Amsterdam iz sasvim drugačije perspektive (uz doplatu). Povratak u hotel. Noćenje.

3.dan AMSTERDAM – MALA HOLANDSKA TURA – AMSTERDAM

Doručak. Preporučamo fakultativni izlet na **Malu Holandsku turu**. Oni koje ne žele ići mogu obilaziti amsterdamske muzeje. Oni koji će ići sa nama, prvo idemo prema sjeveru Nizozemske do **Zaanse Schanse** – tradicionalnog sela i muzeja na otvorenom, gdje se nalaze najljepši primjerci vjetrenjača u Nizozemskoj i gdje ćemo vidjeti manufakturu klompi – tradicionalni nizozemski proizvod. Potom idemo u **Edam**, grad poznat po izradi sira (Svi smo čuli za poznati sir Edamer). Slijedi posjet prekrasnim ribarskom selu **Volendam**. Volendam je romantična ribarska luka s mnoštvom ribljih restorana. Slobodno vrijeme za uživanje u kafićima ili malim restoranima uz more i nabavku suvenira. Povratak u Amsterdam. Ponovno odlazimo u grad javnim gradskim prijevozom te nastavljamo razgled centra grada: **Leidseplein – Rembrantsplein – Munt, tržnica cvijeća – Begijnhof – Museumplein**. Prošetati ćemo čuvenom shopping ulicom **Kalverstraat i poznatom četvrti crvenih svjetiljki**. Posjetiti ćemo i plutajuću tržnicu cvijeća **Bloemenmarkt** na kanalu Singel. Odmah do tržnice nalazi se **Mint Tower**, ostatak glavnog ulaza u stari grad. Šetnju nastavljamo prema nizozemskoj operi gdje se s jednog od mostova pruža pogled na najpoznatiji most u Amsterdamu, **Magere brug** (mršavi most). Most se često može vidjeti u filmovima, kao npr. u **James Bondu** "Dijamanti su vječni". Prolazimo i pokraj **Trga Muzeja** na kojemu se nalazi slavni Rijksmuzej, muzej **Vincenta Van Gogha** te Coster brusionice dijamanta. Nakon posjeta brusionici dijamanta u kojoj možete kupiti dijamante po tvorničkim cijenama, slobodan ostatak dana u Amsterdamu za šetnju i kupovinu. Noćenje.

4.dan AMSTERDAM – VELIKA HOLANDSKA TURA – AMSTERDAM

Doručak. Preporučamo fakultativni izlet na **Veliku Holandsku turu**. Prvo idemo u posjet **Den Haagu**, sjedištu nizozemske vlade i kralja. Šetnja povijesnom jezgrom grada. Nastavljamo par kilometara do obala Sjevernog mora, do poznatog ljetovališta **Scheveningenu**, gradiću poznat po dugačkoj pješčanoj plaži i šetnici s luksuznim hotelima i kasinima. Kraće slobodno vrijeme za šetnju uz obalu te kavu. Slijedi odlazak do **Delfta**, jednog od najstarijih Nizozemskih gradova, čuvenog po proizvodnji plavog porculana. Razgled grada; **NieuWekerkerk s grobnicom nizozemskih vladara**, gradska vijećnica, stara gradska jezgra. Nastavak puta prema **Rotterdamu**: tijekom razgleda vidjeti ćemo Rotterdam, grad sa najvećom i najprometnijom lukom u Europi. Panoramski razgled autobusom te mogućnost uspona na toranj **Euromast**, simbol Rotterdama, odakle se pruža veličanstven pogled na cijeli grad. Povratak u Amsterdam u večernjim satima te slobodan ostatak dana. Oni koji ne budu htjeli ići na izlet imaju slobodno vrijeme u Amsterdamu. Noćenje.

5.dan AMSTERDAM

Doručak. Nakon doručka polagano spremanje i odjava iz hotela. Još jednom svi skupa odlazimo u centar grada, na posljednju kavicu i poneki suvenir. U poslijepodnevним satima krećemo prema Zagrebu i Hrvatskoj. Slijedi vožnja kroz Nizozemsku, Njemačku, Austriju i Sloveniju uz kraća zaustavljanja tokom puta radi okrijepe.

6.dan: AMSTERDAM – ZAGREB

Noćna vožnja kroz Njemačku, Austriju, Sloveniju do Hrvatske. Dolazak u Zagreb predviđen u ranim jutarnjim satima.

FAKULTATIVNI IZLETI* (plaćanje isključivo u kunama prije putovanja)	
MALA HOLANDSKA TURA	90 kn
VELIKA HOLANDSKA TURA	150 kn
*Cijene svih izleta su promjenjive do dana izvedbe zbog česte promjene tečaja i moguće promjene cijene ulaznica	
FAKULTATIVNI IZLETI (plaćanje na licu mjesta)	
VOŽNJA AMSTERDAMSKIM KANALIMA	15 €

INFORMATIVNE CIJENE ULAZNICA	CIJENA
Van Gogh muzej	17 €
Rijksmuzej	17,5 €
Kuća Anne Frank	9 €
Rembrandtova kuća	12,5 €

CIJENA ARANŽMANA UKLJUČUJE

- Putovanje u Amsterdam
- 3 noćenja u sobama hotela 3/4*
- Smještaj u dvokrevetnim/trokrevetnim sobama sa doručkom
- Prijevoz turističkim autobusom
- Licenciranog turističkog pratitelja
- Sve razglede prema programu u Amsterdamu
- Jamčevno osiguranje, troškove organizacije i realizaciju putovanja

CIJENA ARANŽMANA NE UKLJUČUJE:

- Nadoplata za jednokrevetnu sobu – cijena navedena kod datuma polaska (plaćanje isključivo u kunama prije putovanja)
- Boravišna pristojba u hotelima 3/4* – **cca 2,5 eura po osobi/dan**
- Ulaznice za pojedine objekte
- Vlastite troškove
- Cijena povratne dnevne karte od aerodroma do centralne amsterdamske stanice je **7,8 eura**. Računajte na kupnju barem 3 povratne karata koje ćemo koristiti prilikom odlaska na razglede.
- Dodatno zdravstveno osiguranje i osiguranje od otkaza putovanja koje možete ugovoriti pozivom na 01/7980-668 ili na mail info@putolovac.hr

Izvor: Putolovac, <https://www.putolovac.hr/> (11.8.2022)

5.5. Usporedba turističkih paket aranžmana za Amsterdam u organizaciji odabranih turističkih agencija grada Zagreba

U nastavku slijedi tablica br. 3 koja pregledno prikazuje obilježja turističkih paket aranžmana odabranih turističkih agencija grada Zagreba.

Tablica 3. Usporedba turističkih paket aranžmana odabranih turističkih agencija

		Integral Zagreb	Mondo travel	Global travel	Putolovac
Način putovanja		zrakoplov	zrakoplov	autobus	autobus
Trajanje putovanja		4 dana / 3 noćenja	4 dana / 3 noćenja	6 dana / 5 noćenja	6 dana / 3 noćenja
Smještaj u hotelu		2/3*	3*	2/3*	3/4*
Cijena	Redovna	2790kn – 2990kn	2490kn – 2790kn	2870kn	2299kn
	First minute	2390kn – 2790kn	2290kn – 2590kn	2270kn – 2370kn	2099kn

Izvor: vlastita izrada autora (22.8.2022)

Prvi dio usporedbe odnosi se na ponude turističkih agencija koje imaju isti način putovanja (zrakoplov) – Integral Zagreb i Mondo travel. Oba putovanja traju 4 dana i uključuju 3 noćenja. Ponuda turističke agencije Integral Zagreb uključuje smještaj u hotelu sa 2 ili 3 zvjezdice dok se u ponudi agencije Mondo travel radi o hotelu sa 3 zvjezdice. Cijene putovanja u organizaciji obje turističke agencije variraju u određenom rasponu ovisno o terminu putovanja. Cijena programa u ponudi agencije Integral Zagreb je viša, kako redovna tako i first minute cijena. Što se tiče fakultativnih sadržaja i ulaznica te njihovih cijena, one nisu uključene u cijenu putovanja. Obje agencije u ponudi imaju izlete „Velika i Mala Nizozemska tura“ te plovidbu po amsterdamskim kanalima. Navedeni sadržaji malo su skuplji kod agencije Integral. Mondo travel još nudi Heineken Experience i posjet Ice baru Extra Cold. Obje agencije u ponudi imaju ulaznice za posjet i razgledavanje Van Goghova muzeja, Rijksmuseuma i Kuće Anne Frank.

Turističke agencije Global travel i Putolovac imaju isti način putovanja autobus. Oba putovanja traju 6 dana i uključuju 5, odnosno 3 noćenja. Smještaj u ponudi agencije Putolovac je kvalitetniji u odnosu na agenciju Global Travel. Redovna i first minute cijena je viša u ponudi agencije Global travel. Glavni razlog je veći broj noćenja. Programi putovanja uključuju iste izlete – „Velika i Mala Nizozemska tura“. Turistička agencija Putolovac nudi i vožnju amsterdamskim kanalima. Navedeni sadržaji skuplji su u ponudi agencije Putolovac. Osim izleta, u ponudi agencija nalaze se i ulaznice za posjet i razgledavanje istih lokacija u gradu – Van Goghov muzej, Rijksmuseum, Kuća Anne Frank i Rembrandtova kuća. Ništa od navedenih dodatnih sadržaja i ulaznica nije uključeno u cijenu putovanja.

Trajanje putovanja u ponudi turističke agencija Global travel i Putolovac je dulje u odnosu na agencije Integral Zagreb i Mondo travel. Glavni razlog je brzina putovanja. Smještaj u hotelima u programu agencije Putolovac je najviše kvalitete u usporedbi s ostalim programima. Paket aranžmani u kojima je način putovanja zrakoplov su skuplji u usporedbi s onima u kojima je način putovanja autobus. Fakultativni sadržaji i ulaznice se ne razlikuju. Programi uključuju iste izlete - „Velika i Mala Nizozemska tura“, vožnju amsterdamskim kanalima te ulaznice za razgledavanje i posjet najpoznatijih lokacija i znamenitosti u Amsterdamu - Van Goghov muzej, Rijksmuseum, Kuća Anne Frank i Rembrandtova kuća.

6. ZAKLJUČAK

Amsterdam spada među najpopularnije turističke destinacije u Europi. U normalnim uvjetima, grad godišnje posjeti oko 20 milijuna turista. Razlozi dolaska turista u Amsterdam su mnogobrojni. To je grad u kojem vlada jedinstven način života, ima dugu i bogatu povijest, a iz područja umjetnosti i kulture koji su također značajni za ovaj grad treba izdvojiti veliki broj crkvi, muzeja, galerija, parkova i drugih znamenitosti koje turisti obavezno posjete tijekom svog boravka. Ljudi ga često uspoređuju sa Venecijom zbog mnogobrojnih kanala i morskih putova, a samim time i mostova na rijeci Amstel na kojoj grad leži.

Turističke agencije svrstavaju Amsterdam u svoju ponudu te kreiraju organizirana putovanja i paket aranžmane. Za turističku agenciju možemo reći da je to organizacija čija je glavna zadaća organiziranje putovanja i boravka turista u destinaciji i prodaja istog te pružanje ostalih turističkih usluga svim sudionicima turističkog prometa. Cilj svih agencija u turizmu je stvoriti visokokvalitetan turistički aranžman kojim će pridobiti pažnju što većeg broja potencijalnih korisnika, prilagoditi ga korisnicima svih dobnih skupina te pomoću dodatnih aktivnosti i sadržaja učiniti ga zanimljivim. Za postizanje momenta zanimljivosti, prilikom kreiranja programa putovanja potrebna je inovativnost kako bi se na što bolji način zadovoljile želje potencijalnih korisnika i kako bi si agencija stvorila određene konkurentske prednosti.

Prilikom istraživanja organiziranih putovanja u Amsterdam u ponudama brojnih turističkih agencija evidentno su prisutne brojne sličnosti ali i različitosti u samim programima. Za usporednu analizu odabrani su programi turističkih agencija Integral Zagreb, Mondo Travel, Global Travel i Putolovac. Svaki od navedenih programa ima svoje prednosti i nedostatke. Glavna razlika među programima je odabrani način putovanja. Integral Zagreb i Mondo Travel kao način putovanja imaju zrakoplov pa sam time njihovo putovanje traje kraće, 4 dana. Cijene putovanja su nešto više za programe turističkih agencija u kojima se putuje zrakoplovom. Fakultativni sadržaji uključuju uobičajene izlete poput „Velike i Male Nizozemske ture“ te putovanje amsterdamskim kanalima. Ulaznice su uglavnom za iste lokacije u gradu – Van Goghov muzej, Rijksmuesum, Kuća Anne Frank i Rembrandtova kuća. Sva četiri programa mogu zadovoljiti želje i potrebe svakog turista. Najznačajnije je da korisnik turističkog aranžmana dobije ono što traži te da po povratku s putovanja bude zadovoljan s doživljenim.

POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Duncan, F., Amsterdam, Mozaik knjiga, Zagreb, 2011.
2. Duncan, F., Glass, L., Turistički vodič, Top 10 Amsterdam, Znanje d.d., Zagreb, 2003.
3. Vukonić, B., Keča, K., Pukšar, I., Turističke agencije, VPŠ Libertas, Zagreb, 2015.
4. Vukonić, B., Turističke agencije, Mikrorad, Zagreb, 2003.

Internetske stranice:

5. Amsterdam, dostupno na: <https://po3kaja.weebly.com/povijest-amsterdama.html> (15.3.2022)
6. Amsterdam, dostupno na: <https://www.amsterdam.info/> (24.3.2022)
7. ExpressTravel, dostupno na: <https://hr.vnexpresstravel.com/> (16.3.2022)
8. Global Travel, dostupno na: <http://www.globaltravel.hr/> (7.5.2022)
9. Integral Zagreb d.o.o., dostupno na: <https://www.integral-zagreb.hr/hr> (6.5.2022)
10. Mondo travel, dostupno na: <https://www.mondotravel.hr/> (6.5.2022)
11. Zakon o pružanju usluga u turizmu, Narodne novine, 130/17, 25/19, 98/19, 42/20, 70/21 (8.3.2022)

POPIS ILUSTRACIJA

POPIS SLIKA

Slika 1. Amsterdam na karti.....	15
Slika 2. Amsterdam.....	16
Slika 3. Grb Amsterdama.....	17
Slika 4. Kanali u Amsterdamu.....	18
Slika 5. Muzej Rijksmuseum.....	19
Slika 6. Van Goghov muzej.....	20
Slika 7. Trg Dam.....	21
Slika 8. Crkva Oude Kerk.....	22
Slika 9. Kuća Anne Frank.....	23
Slika 10. Vondelpark.....	24
Slika 11. Kraljevska palača.....	25
Slika 12. Botanički vrt Hortus Botanicus.....	26

POPIS TABLICA

Tablica 1. Termini putovanja – Mondo Travel.....	30
Tablica 2. Termini putovanja – Global Travel.....	32
Tablica 3. Usporedba turističkih agencija.....	36

POPIS PRIMJERA

Primjer 1. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Integral Zagreb d.o.o....	27
Primjer 2. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Mondo Travel.....	29
Primjer 3. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Global Travel.....	31
Primjer 4. Putovanje u Amsterdam u organizaciji turističke agencije Putolovac.....	34

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Domaći turisti na višednevnim putovanjima prema zemlji posjeta u organizaciji hrvatskih turističkih agencija od 2019.-2021. godine.....	10
Grafikon 2. Noćenja stranih turista na višednevnim putovanjima u Hrvatskoj prema zemlji prebivališta u organizaciji hrvatskih turističkih agencija od 2019.-2021. godine.....	11
Grafikon 3. Struktura noćenja domaćih turista prema vrstama turističkih smještajnih objekata u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini.....	12
Grafikon 4. Struktura noćenja stranih turista prema vrstama turističkih smještajnih objekata u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini.....	12
Grafikon 5. Struktura domaćih turista s obzirom na glavno prijevozno sredstvo kojim su putovali u stranu zemlju u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini.....	13
Grafikon 6. Struktura domaćih turista s obzirom na glavno prijevozno sredstvo kojim su putovali u Hrvatskoj u organizaciji hrvatskih putničkih agencija u 2021. godini.....	13